

RANA KOMMUNE

2011

årsbudsjett

Kommunestyrets vedtak 14.12.2010

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 14.12.2010
Sak: 84/10
Arkivkode: 151

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 10/1908 - 7
Tittel: SAKSPROTOKOLL: BUDSJETT 2011

Behandling:

Opposisjon v/ FrP, Miljøliste Rana, Høyre, Venstre og KrF fremmet fellesforslag til tallbudsjett:

”INNLEDNING:

Opposisjonen i Rana (Rana Høyre, Miljøliste Rana, Rana Venstre, Rana Fremskrittsparti, Rana Kristelige folkeparti) fremmer med dette alternativt forslag til budsjett for Rana Kommune for 2011.

Forslaget bygger i hovedsak på opposisjonens fellesforslag i behandlingen av Økonomiplan 2011 - 14

KOMMUNEN I SAMFUNNET

Kommunen er til for sine innbyggere, og dette betyr at kommunen til enhver tid skal bestrebe seg på å gi befolkningen best mulig service, trygghet og hjelp.

Derfor mener vi at lokale folkemøter, åpne høringer, brukerstyret og servicekontrakter må bli naturlige deler av en åpen kommunal forvaltning. Med slike tiltak vil man bringe Rana kommunes innbyggere med i både beslutningsprosesser, og drift av tjenestene. Samtidig begrenser vi politikernes, profesjonenes og byråkratenes makt til fordel for tjenestemottaker, pårørende, elev, foreldre, brukere og innbyggere.

Forslag til rammer for 2011:

	Rådmannens forslag	Fellesforslag.	Avvik fra rådmannens	
Skoleavdelingen.	237176	242176	5 000	
PPT	7 557			
Barnehageavdelingen	143 237			
Helse- og sosialavdelingen.	176 532			
NAV kommune	49 445			
Omsorgsavd.	255 295	261 295	6 000	
Kulturavd.	35 809	35 309	-500	
Teknisk avd.	155 269	154 769	- 500	

VAR	-15 320			
Feiing	-1347			
Sentrale støttetjenester	78 193	77 193	-1 000	
Kirkelig fellestråd	15 664			
Diverse tilskudd	7346	8346	1 000	Lag & Foreninger
Netto ramme	1144856		10000	
tjenesteproduksjon				

	Rådmannens forslag	Fellesforslag.	Avvik fra rådmannens
Renteutgifter, provisjoner og finansutgifter	51 700	44 700	-7 000
Fondsavsetninger			- 2 000
Sykefravær			- 1 000

Opposisjon v/ FrP, Miljøliste Rana, Høyre, Venstre og KrF fremmet felles verbale forslag:

Rana kommune vil i budsjettet arbeide for å nå følgende mål:

1. Rana kommune skal være en **ja** - kommune, som innbyggere og næringsliv opplever som en tilrettelegger for dem.
2. Rana kommune skal være en kommune som tilstreber å tenke og handle forebyggende.
3. Rana kommune skal fortsette arbeidet med å bedre tilbudet til de som er mest avhengige av kommunens tjenester.
4. Rana kommune skal utarbeide kvalitetstandarder på sine tjenester.
5. Rana kommune skal aktivt arbeide for å redusere sykefraværet blant kommunens ansatte.

Sentrale støttetjenester

Rana kommune har mulighet til å effektivisere sin virksomhet. Disse muligheter ligger ikke i at de kommunalt ansatte skal jobbe mer eller hardere. Kommunens uutnyttede effektiviseringspotensial er å våge å se på andre alternativer enn kommunal drift.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

Antall ansatte i kommunen har steget jevnt i de senere år. Dette er en bekymringsfull utvikling som opposisjonen har påtalt i en årrekke. Rådmannen har et ansvar for å redusere bemanningen i spesielt på den administrative siden.

Grunnskolen

Målet for opposisjonen er å skape en grunnskole som gjør elevene i stand til å møte de utfordringer samfunnet står overfor. Barn og unge i Rana skal ha et godt grunnlag for videre

utdanning innen allmennfaglig eller yrkesfaglig studieretning.

Grunnskolen i Rana skal være effektivt organisert og drives økonomisk rasjonelt.

Grunnskolen skal ha være forankring i en kommunal målsetting og ha en skoleledelse med klart definert ansvar og fullmakter.

Samarbeidsutvalgene skal være skolenes driftsstyre. Hjemmene skal ha mulighet til å påvirke driften av skolene.

Vi skal arbeide for et kvalitetskoleprosjektet som stiller opp klare målsettinger og kvalitetskrav for grunnskolen i Rana

Vi støtter viktige innbyggerinitiativ, som etablering av Montessoriskoler.

Vi ønsker oss kreative skoler som klarer å skaffe seg inntekter til utvikling og drift.

Sykefravær er for høyt, også i skolen. For mye tid går med til å skaffe vikarer. Det avsettes midler til en sentral vikarpool som frigjør kapasitet på den enkelte skole.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Det utarbeides snarest en klar målsetting for grunnskolen med tydelige kvalitetsindikatorer.
2. Det innføres fritt skolevalg i Rana.
3. Det etableres snarest en sentral vikarbank
4. Skole og kultur organiseres i ett utvalg. KMN utvalget legges ned, næring flyttes til formannskapet og miljø til plan & ressurs.

Barnehager

Alle godkjente barnehager skal likestilles fra kommunens side.

Opposisjonen ønsker at det skal bygges private barnehager i kommunen, slik at man oppnår reell barnehagedekning.

Opposisjonen tror foreldre ønsker å bestemme selv hvilken barnehage deres barn skal være i, da foreldre primært er opptatt av å sørge for sine barns trygghet og utvikling.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Private og offentlige barnehager likestilles
2. Foreldre skal selv prioritere hvilken barnehage deres barn skal være i.

Sosiale tjenester

Opposisjonen vil understreke at hvert enkelt menneske selv har hovedansvaret for å sørge for seg og sine nærmeste. Imidlertid må samfunnet sørge for et sikkerhetsnett for de som ikke er i stand til å klare seg selv.

Barnevernet

Opposisjonen vil fremheve kommunens særlige ansvar for å følge opp barn- og unges oppvekstvilkår.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Barnevernet skal fortsatt være en prioritert oppgave for Rana kommune.

Omsorg

Opposisjonen ser på pleie og omsorgstjenestene som et av de viktigste primærrområdene for

kommunen.

Innbyggerne skal få det tilbudet de har behov for og krav på. ("Omsorgstrappemodellen" vil gi et bedre tilbud alle lag av omsorgstrengende)

Vi mener det er viktig å få på plass omsorgslønn til de som gir omsorg til sine eldre og pleietrengende. Slike omsorgspersoner bidrar til en bedre tilværelse for de det gjelder, samt at de samlede kommunale forpliktelsene reduseres. Kombineres med helsestasjon for eldre.

Vi ønsker å redusere bruken av uønsket deltid. Det vil føre til en styrking i de ansattes arbeidssituasjon og de pleietrengendes behov for en stabil tjeneste.

Vi vil ha på plass aktivtører i helse- og omsorgstjenesten, samt motivere de ulike lag og foreninger til å fortsette sitt utmerkede arbeide med å stimulere eldre til en mer aktiv, innholdsrik og positiv hverdag.

Demensomsorgen må prioriteres og oppgraderes i henhold til Demensplanen.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Kommunestyret i Rana øker bevilgningen til omsorg. omsorgstrappemodellen kan videreutvikles.
2. Omsorgslønn bør brukes mer aktivt hvis det kan føre til at eldre slipper å flytte på sykehjem.
3. Selfors omsorgsboliger legges ut for åpen anbudskonkurranse.
4. Kommunestyret i Rana ber omsorgsavdelingen bestrebe seg på å få vekk deltidsstillingene innenfor omsorg, slik at de som ønsker det kan få full stilling.
5. Rana kommune sørger for at det kommer inn aktivtører i helse og omsorgstjenesten.
6. Sterk satsing på demensområdet
7. Helsestasjon for eldre utredes med tanke på etablering.

Rana kommune skal i 2011 arbeide for at det tas høyde for en oppjustering av alle delhjemer og sørge for like betingelser og rammevilkår innenfor sektoren.

Fullføring av oppjusteringen vil kunne finne sted når forhandlingene om avtaleverket som regulerer drift av privat fysioterapipraksis (ASA-4313) er sluttført, og man vet betingelsene for det nye avtaleverket gjeldende fra 1.7.2011.

Miljø

Den nylig vedtatte klima- og energiplan gis sterk fokus fremover.

Utslipp av støv og metaller/tungmetaller til luft og vann er fremdeles høyst aktuelt som problem i Rana, og det arbeides kontinuerlig for å skjerme befolkningen og miljøet for øvrig for de skadevirkninger slike utslipp representerer.

Arbeidet for best mulig miljø i videste betydning er en viktig oppgave som kommunen må ha sterk fokus på.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Administrasjonen i kommunen utvides og tilføres økt kompetanse på miljøvernensiden. Administrasjonen skal kontinuerlig følge opp forhold som gjelder utslipp av støv og tungmetaller til luft og vann.

Eiendomsforvaltning

Kommunen sitter i dag på en eiendomsmasse som forfaller og blir dårlig vedlikeholdt. Opposisjonen er skeptisk til Rana kommunes rolle som eiendomsutvikler og -forvalter av bygninger som ikke er knyttet til kommunens ordinære drift. Opposisjonen mener det er riktig å se på andre måter å organisere og drifte eiendomsforvaltningen på.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Eiendomsforvaltningen skilles ut i eget kommunalt foretak for å synliggjøre inntekter og utgifter.
2. Kommunen bør selge boliger og annen eiendom som er overflødig for kommunens drift.
3. Kommunen bør styrke vedlikeholdet av kommunale bygg og eiendommer

Kultur

Opposisjonen ser på bibliotek og museum som viktige kulturtilbud. Virksomheten må likevel i større grad ta hensyn til etterspørselen etter slike tjenester og det bør arbeides for å styrke inntektssiden.

Kinodrift og drift av Moheia bad er ingen kommunal oppgave. Konkurransetsettes.

Opposisjonen mener at den jobben som frivillige lag og organisasjoner i kommunen utfører er av stor verdi og bør støttes.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Rana kommune skal i større grad involvere frivillige lag og organisasjoner på kulturfronten.
2. **Rana kommune skal oppmuntre alle aktører til å komme med planer for bygging og drift av kulturhus.**
3. **Rana kommune vil sette driften av Moheia bad ut på anbud.**
4. **Rana kommune vil sette driften av Rana kommunale kino ut på anbud.**

Areal- og byggesaksbehandling

Når det gjelder Areal- og byggesaksbehandling vil opposisjonen at Rana kommune i større grad skal bli en "Ja-kommune" som er til for innbyggerne og gjør det lett å etablere seg i kommunen.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen følgende forslag:

1. Rana kommune skal ha en rask og forutsigbar areal- og byggesaksbehandling.

Teknisk avdeling

Opposisjonen vil at Rana kommune skal være åpen for i større grad å konkurransetsette tjenester innenfor teknisk sektor.

Bydrift vurderes omorganisert til kommunalt foretak.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen frem følgende forslag:

1. Det utvikles kvalitetstandarder med tanke på konkurransetsetting.

VAR

Når det gjelder vann og avløpsektoren (VAR) er opposisjonen enig i at dette er et område som skal dekkes inn etter selvkostprinsippet, og støtter derfor opp om rådmannens forslag til vedtak.

1. Det brukes konkurranseutsetting for å holde avgiftene lavest mulig.

AVFALLSHÅNDTERING

Håndtering av næringsavfall skal praktiseres etter prinsippet om fri konkurranse.

”ETTER TERRA”

Opposisjonen mener det er uforsvarlig å budsjettere med morarenter i samband med dette tapet.

Rana kommune har satt av tilstrekkelig midler til at tapet kan dekkes. Ved å innbetale hele beløpet til DNB unngår vi morarenter. Dermed vil kommunen spare alt av morarenter dersom kommunen skulle tape saken mot DNB.

Videre ønsker vi en gjennomgang av kommunens virksomhet med tanke på organisering og oppgavefordeling. Vi vil derfor foreslå å skille ut oppgaver som ikke hører til kommunens primæroppgaver.

NÆRINGSUTVIKLING

Den viktigste vekstfaktoren for Rana Kommune er å legge til rette for nyetableringer i kommunen.

Rana kommune skal tilrettelegge for næringsutvikling gjennom tiltak som markedsfører kommunen og som kommer det eksisterende næringslivet til gode.

Rana kommune skal arbeide aktivt for å skape et levende og livskraftig sentrum.

Rana kommune er svært positiv til bygging av ny flyplass, og vil bidra både økonomisk og på andre måter for at dette skal realiseres.

Med bakgrunn i ovennevnte legger opposisjonen kommunestyregruppe frem følgende forslag:

1. Tilrettelegging av tomter for nyetableringer og boligbygging i sentrum

KONKURRANSEUTSETTING:

Opposisjonen har ikke lagt inn besparelser på å konkurranseutsette deler av kommunens virksomheter.

En slik konkurranseutsetting vil kunne gi en besparelse på ca. 5 -10 % av kostnadene. For å kunne konkurranseutsette er det nødvendig å først utarbeide kvalitetsstandarder på kommunens tjenester. På denne måten vil man med letthet klare å behandle anbud basert både på kvalitet og pris.

Opposisjonen presiserer at konkurranseutsetting ikke er ensbetydende med at kommunen skiller ut virksomheter. Konkurranseutsetting kan, ved legging av rette premisser, virke

stimulerende for ansatte og gi motivasjon for gode og rasjonelle driftsløsninger. Erfaringer fra teknisk sektor viser at konkurranseutsetting gir gode resultater og bedre arbeidsmiljø.

POLITISK ORGANISERING:

Vi vil arbeide for en kommune som oppleves som åpen, transparent og inkluderende. Vi vil arbeide for et klart skille mellom politikk og administrasjon.

Vi ønsker 3 hovedutvalg:

- Helse- og sosial
- Oppvekst og kultur
- Miljø- plan og ressurs

Til å begynne med - 9 medlemmer i hvert utvalg”

FrP v/ gruppeleder Allan Johansen (FrP) fremmet verbalt forslag:

” Konkurransetsetting av sykehjem

Kommunestyret ber Rådmannen innhente nødvendige opplysninger om konkurranseutsetting av driften av sykehjem og så fremme konkrete forslag om en tidsplan og prosess for konkurranseutsetting av kommunens sykehjem.

Fritt brukervalg for brukere av hjemmehjelpstjenster

Kommunestyret ber Rådmannen innhente nødvendige opplysninger om fritt brukervalg for brukere av hjemmehjelpstjenster og øvrige personlige tjenester og så fremme konkrete forslag om en tidsplan og en prosess for innføring av fritt brukervalg i kommunen.

Næringsutvikling

For å stimulere til økt handel i sentrum, fjernes parkeringavgiften som et virkemiddel fra 2012.

Fritt brukervalg for brukere av hjemmesykepleietjenster

Kommunestyret ber Rådmannen innhente nødvendige opplysninger om fritt brukervalg for brukere av hjemmesykepleietjenster og så fremme forslag om en tidsplan og prosess for innføring av fritt brukervalg i kommunen.

AP, SV og SP fremmet felles tilleggsforslag til Formannskapetets innstilling:

”Formannskapetets innstilling vedtas med følgende tillegg:

I forbindelse med retaksering av eiendomsskatt vil Rana kommune få økte inntekter.

Kommunestyret vil komme tilbake til disponering av disse inntektene knyttet til en budsjettregulering i løpet av 1 halvår.

De økte inntektene disponeres til:

- skole
- omsorg
- frivillighet
- vedlikehold”

Rødt Rana fremmet forslag:

”

1. Driftsrammene for grunnskolen økes tilsvarende kostnadene ved å beholde dagens lærerstillinger i skoleåret 2011/2012.
2. PPT sikres økte ressurser, for å sikres tilstrekkelig kapasitet til å utrede enkeltelevers behov for spesielt tilrettelagt undervisning og spesialundervisning.
3. Driftsrammene for omsorgssektoren økes med 1,6 mill kr, for å gjennomføre følgende tiltak:
  - Pårørendeskole
  - Økning av 1 t/uke for lege i demensteamet
  - Frivillighetskoordinator
  - Kveldsplasser 1 dag/uke inkl. transport (6 plasser)
  - Økning av antall dagpl. (9 plasser)
4. Verbale forslag:
  - a. Det etableres et nytt skoleprosjekt, så snart som mulig. Gruppeledere i kommunestyret, ordfører og representanter for ansattes fagforeninger, samt FAU møtes for å komme fram til et mandat der vi får analysert hva som må til for å øke kvaliteten og styrke gode læringsprosesser og læringsresultater i Rana-skolene.
  - b. Skolestruktur og økonomiske rammer må være en viktig del av konklusjonene på skoleprosjektet. Dagens skolestruktur ”fryses” fram til politisk sluttbehandling av skoleprosjektet, fram til våren 2012.”

SV fremmet tilleggsforslag til Formannskapetets innstilling:

”Eiendomsskatten settes til 3 promille iht eiendomsskattelovens § 12a for boligeiendommer og merinntekten på 10,7 mill kroner prioriteres som følgende:

Omsorg 5 mill.

- Fullføring demensplan (flere dagsplasser m.m.)
- Økt legebemannings sykehjem
- Styrking av hjemmebasert omsorg

Barnehage 1 mill.

Helse og sosial 2,7 mill.

- Styrking barnevern
- Botilbud vanskeligstilte

Skole 2 mill.

- Økning av SFO-satser settes til 5%
- Kompetanseheving

SV fremmet verbale tilleggsforslag til Formannskapetets innstilling:

Postadresse:
Postboks 173
8601 Mo i Rana

Besøksadresse:
Telefon:
Mo i RanaTelefaks:

75 14 50 00

1. Det gjennomføres i 2011 en taksering av eiendommer slik at også Utskarpen, Alteren, Munklia på Båsmoen, Skonseng og Dalsgrenda innbefattes i det som i dag betegnes som bymessige regulerte områder.
2. Utvidelse av Selfors barnehage innarbeides i økonomiplan med sikte på bygging 2012.

Votering tallforslag:

Formannskapets innstilling mot felles tallforslag FrP/ML/H/V/KrF:

19 (AP/SV/SP) – 18 (FrP/ML/H/V/KrF/Rødt/repr. Chr. S. Antonsen) Formannskapets innstilling vedtatt

Tallforslag fra Rødt Rana:

1 (Rødt) -36 Falt

Tallforslag fra SV:

7 (SV) – 30 Falt

Felles tallforslag AP/SV/SP:

20 (AP/SV/SP/Rødt) – 17 Vedtatt

Votering verbale forslag:

FrPs verbale forslag:

8 (FrP/KrF) –29 Falt

Rødt Ranas verbale forslag:

1 (Rødt) –36 Falt

SVs verbale forslag pkt. 1:

11 (SV/SP/ML/V) –25 Falt

SVs verbale forslag pkt. 2:

19 (AP/SV/SP) – 18 (FrP/ML/H/V/KrF/Rødt/repr. Chr. S. Antonsen) Vedtatt

Felles verbalt forslag FrP/ML/H/V/KrF:

17 (FrP/ML/H/V/KrF) –20 (AP/SV/SP/Rødt) Falt

Repr. Christine Schybj Antonsen fremmet forslag om uttalelse fra kommunestyret i Rana ang. etablering av utdanningskriteriet for tilskudd til barnehager:

”Utdanningskriterier for tilskudd til barnehagene må forandres. Fra og med 2011 skal barnehagesektoren bli en del av kommunens inntektssystem, og derfor innføres en egen kostnadsnøkkel. Et av kriteriene som brukes for tilskudd er kommunens utdanningsnivå, spesifisert som antall innbyggere over 16 år med universitets- og høyskoleutdanning.

Bakgrunnen for kriteriet er statistikk som viser at en befolkning med høyt utdanningsnivå etterspør barnehageplass i større grad enn en befolkning med lavere utdanningsnivå.

Rana kommunestyre mener at kriteriet med høyere utdanning som grunnlag for tildeling av tilskudd er forkastelig. En slik praksis innebærer forskjellsbehandling mellom kommunene.

Konsekvensene blir en reduksjon av tilskudd både til vår kommune og andre kommuner i distriktsnorge. Dette er med på å svekke det økonomiske grunnlaget for kommunenes velferdstjenester og bosetting.

Med denne bakgrunn ber kommunestyret i Rana regjeringen om å endre utdanningskriteriet for tildeling av tilskudd til barnehagene.”

Votering:
37-0 Enstemmig vedtatt

Vedtak:

Forslag til årsbudsjett for 2011 vedtas som formannskapetets innstilling til kommunestyret i henhold til punktene 1 til 9 i rådmannens forslag, framlagt i formannskapetets møte den 2. november 2010.

Formannskapetets innstilling vedtas med følgende tillegg:

I forbindelse med retaksering av eiendomsskatt vil Rana kommune få økte inntekter.

Kommunestyret vil komme tilbake til disponering av disse inntektene knyttet til en budsjettregulering i løpet av 1 halvår.

De økte inntektene disponeres til:

- skole
- omsorg
- frivillighet
- vedlikehold

Utvidelse av Selfors barnehage innarbeides i økonomiplan med sikte på bygging 2012.

Uttalelse fra Rana kommunestyre:

Utdanningskriterier for tilskudd til barnehagene må forandres. Fra og med 2011 skal barnehagesektoren bli en del av kommunens inntektssystem, og derfor innføres en egen kostnadsnøkkel. Et av kriteriene som brukes for tilskudd er kommunens utdanningsnivå, spesifisert som antall innbyggere over 16 år med universitets- og høyskoleutdanning.

Bakgrunnen for kriteriet er statistikk som viser at en befolkning med høyt utdanningsnivå etterspør barnehageplass i større grad enn en befolkning med lavere utdanningsnivå.

Rana kommunestyre mener at kriteriet med høyere utdanning som grunnlag for tildeling av tilskudd er forkastelig. En slik praksis innebærer forskjellsbehandling mellom kommunene.

Konsekvensene blir en reduksjon av tilskudd både til vår kommune og andre kommuner i distriktsnorge. Dette er med på å svekke det økonomiske grunnlaget for kommunenes velferdstjenester og bosetting.

Med denne bakgrunn ber kommunestyret i Rana regjeringen om å endre utdanningskriteriet for tildeling av tilskudd til barnehagene.

Rett utskrift:

Marte Aanes Stien
sekretær

Rådmannens forslag til vedtak

1. Årsbudsjett 2011 for Rana kommune vedtas med en inntektsramme på 1 529 118 000 kr.
2. Rammen for tjenesteproduksjon settes til netto 1 144 856 000 kr med slik avdelingsvis fordeling:

Skoleavdelingen	237 176 000
Barnehageavdelingen	143 237 000
Helse- og sosialavdelingen	176 532 000
NAV kommune.....	49 445 000
Omsorgsavdelingen.....	255 295 000
Kulturavdelingen	35 809 000
Teknisk avdeling	155 269 000
Feiing	-1 347 000
VAR	-15 320 000
Sentrale støttetjenester	78 193 000
PPT.....	7 557 000
Kirkelig Fellesråd.....	15 664 000
Diverse tilskudd	7 346 000
3. Investeringsbudsjett for 2011 vedtas med en total investeringsramme på 158 mill. kr. Samlet låneopptak vedtas med inntil 123 mill. kr fordelt med 33 mill. kr i ordinære lån og 90 mill. kr til selvfinansierende prosjekt.
4. Det kommunale skatteøret settes til høyeste tillatte, 11,3 % for 2011.
5. Kommunale gebyrer og betalingssetser reguleres pr 1. januar 2011 i henhold til prisstigning i kommunal sektor anslått av Kommunal- og regionaldepartementet til 2,8 % for 2011, dersom ikke annet er spesielt nevnt.
  - a. Foreldrebetalingen i SFO økes med 15 % i tillegg til ordinær prisjustering til følgende satser med virkning fra 1. januar 2011:
    - i. Hel plass: økes fra 1 793 kr til 2 120 kr pr mnd. i 10 mnd.
    - ii. Halv plass: økes fra 927 kr til 1 096 kr pr mnd. i 10 mnd.
    - iii. Tilleggs plass (heldagstilbud på skolefridager/i ferier) økes fra 5 141 kr til 6 077 kr pr år.
    - iv. Miniplass (tilbud fra kl. 12 til kl. 14 på halve skoledager) fra 359 kr til 424 kr pr mnd. i 10 mnd.
  - b. Betalingssetsen for kost i barnehager økes tilnærmet selvkost. For en fulltidsplass økes satsen med 16 %, fra 258 kr til 300 kr pr mnd. Foreldrebetalingen i barnehagene forblir uendret. En fulltidsplass koster 2 330 kr.
  - c. Husleireguleringer: Gjennomgangsboliger som kommunen eier samt helse- og sosialboliger i omsorgsavdelingen reguleres i henhold til Husleieloven dersom ikke annet er avtalt. Leiligheter kjøpt av MOBO settes til samme pris som MOBO fastsetter for tilsvarende leiligheter, med tillegg for dekning av utgifter til indre vedlikehold og strøm. Leiligheter leid av LHL på Engvollen settes til samme pris som det LHL tar for tilsvarende leiligheter med tillegg for dekning av utgifter til indre vedlikehold og strøm. Regulering i henhold til husleieloven.
  - d. Betalingssetser for hjemmehjelp/praktisk bistand og tilsvarende tjenester økes med 3,25 %. Satser for korttids- og dagplass i institusjon endres fra 125 kr til 129 kr pr døgn og fra 66 kr til 68 kr pr dag/natt.
6. Parkeringsavgiften forblir uendret.
7. Renovasjons- og septikgebyr fastsettes i henhold til vedtak i styret i HAF.
8. Avgiftene for gravferd og feste fastsettes slik:

- a. Festeavgift: 2 335 kr.
  - b. Gravferdsavgift kistegrav: 5 840 kr.
  - c. Gravferdsavgift urnegrav: 3 510 kr.
9. Rådmannen gis følgende fullmakter innenfor budsjettets rammer:
- a. Budsjettreguleringer som følger av sentrale og lokale lønnsoppgjør.
  - b. Budsjettreguleringer innenfor avdelingenes rammer med utgangspunkt i produksjonssjefenes forslag eller eventuelt andre effektiviseringstiltak.
  - c. Beslutte oppstart av investeringer finansiert av ubundne kapitalfond, driftsmidler, næringsfond, lån og tomtefond.

Noter til vedtak

Endringer i kommunale avgifter og satser/priser for 2011 vedtas i egen sak for gebyrregulativ i Rana kommune. Endringen omhandler private planer, byggesak og matrikkel for 2011.

Vann-, kloakk-, og feieavgiftene er under utredning.

Det fremmes egen sak om eiendomsskatt.

Opptak av lån til videreformidling fra Husbanken er lagt inn i investeringsbudsjettet med 20 mill. kr i 2011. Endelig låneopptak til formålet fremmes som egen sak.

Innholdsfortegnelse

Rådmannens forslag til vedtak.....	1
Innledning.....	4
Økonomiske rammer	6
Frie inntekter	6
Demografiske rammer	7
Brukerbetalinger og satser	7
Hovedoversikt drift.....	8
Hovedtall årsbudsjett 2011	9
Finans	10
Investeringer	13
Oversikt driftsrammer.....	16
Kostra	18
Skoleavdelingen	19
Barnehageavdelingen	21
Helse- og sosialavdelingen	22
NAV kommune	24
Omsorgsavdelingen	26
Kulturavdelingen	28
Teknisk avdeling	30
Sentrale støttetjenester.....	32
Kirkelig fellesråd	33
Diverse tilskudd.....	33
Tilskudd.....	34
Vedlegg.....	35

Tabell oversikt *(Alle tall der ikke annet er nevnt er i hele tusen)*

Tabell 1. Frie inntekter	6
Tabell 2. Rammeoverføring pr innbygger	7
Tabell 3. Hovedoversikt drift.....	8
Tabell 4. Hovedtall årsbudsjett 2011	9
Tabell 5. Finansområdet	10
Tabell 6. Investeringsbudsjett 2011	13
Tabell 7. Oversikt driftsrammer	16
Tabell 8. Endring driftsrammer	16

Vedlegg

Vedlegg 1. Budsjettskjema 1A Driftsbudsjettet	35
Vedlegg 2. Budsjettskjema 1B Driftsbudsjettet.....	35
Vedlegg 3. Budsjettskjema 2 A Investeringsbudsjettet	36
Vedlegg 4. Budsjettskjema 4 Økonomisk oversikt investering	37
Vedlegg 5. Utgiftsutjevning.....	38
Vedlegg 6. Utvalgte KOSTRA nøkkeltall	39

Innledning

Rådmannen legger med dette frem sitt forslag til budsjett for 2011. Forslaget er i tråd med etablert styringssystem basert på det første året i økonomiplanen, vedtatt av kommunestyret 22.6.10. Budsjettet er balansert med totale driftsinntekter på 1 529 mill. kr. Driftsrammen for tjenesteproduksjon er på 1 145 mill. kr.

Netto driftsresultat (NDR) er i forslaget beregnet til 1,15 % som er 0,35 % eller 5,4 mill. kr svakere enn forutsatt i økonomiplanen.

I forhold til økonomiplanen er driftsrammen for skoleavdelingen justert opp med 0,9 mill. kr for å kompensere et høyere elevtall enn tidligere forutsatt. Videre er rammen for teknisk avdeling økt med 2,5 mill. kr som delvis (50 %) kompensasjon for tidligere årlige lånefinansierte investeringer av driftsmessig karakter.

På investeringsiden er opprusting/vedlikehold av Selfors sykehjem tatt inn med en ramme på 30 mill. kr. Investeringen tas inn som følge av den sannsynlige forskyvning av vedlikeholds-investeringene innen skole – spesielt knyttet til ungdomsskolestruktur. Det er ikke funnet plass til utvidelse av Selfors barnehage.

Balanseringen av budsjettet er foretatt gjennom forutsetning om videreføring av morarenteavtalen med DnB første halvår 2011 (discovery Citi-group) og bruk av skjønnsmidler (engangsinnlester) på henholdsvis 8 og 5 mill. kr. I tillegg er budsjettet "saldert" med et unormalt lavt rentenivå.

Ubalanse

I det etablerte plan- og styringssystem skal kommuneplanens strategiske del legge føringer for en handlingsdel som får sitt økonomiske uttrykk i økonomiplanen. Denne planen balanseres og må signalisere eventuelle endringer frem i tid for å gi mulighet til effektivitet i en stor og kompleks organisasjon. Driftsplanleggingen i form av årsbudsjett bør derfor ikke avvike vesentlig fra økonomiplanens første år, men samtidig forberede endringer ute i perioden.

Systemet forutsetter en realistisk og troverdig oppfatning av egen utvikling og sentrale myndigheters rammestyring av kommunene.

Statsbudsjettet for 2011 ga med en ramme-overføring på 536,5 mill. kr en tilsynelatende gevinst i forhold til økonomiplanen på 20 mill. kr.

Innlemninger og korreksjoner i inntektssystemet er imidlertid 4 mrd. kr høyere enn forutsatt i økonomiplanen (30,3 mot 26,4 mrd.). Dette gir en "merinntekt" for Rana på 19,5 mill. kr. Merinntekten har imidlertid en motpost ved at tilsvarende tidligere øremerkede tilskudd faller bort. Videre inneholdt bevilgningen i Statsbudsjettet en skjønnsmessig tildeling på 8 mill. kr hvorav 3 mill. kr som kompensasjon for tap som følge av endring i inntektssystemet. Skjønnsbevilgningen er av engangskaraktér og bør ikke disponeres til ordinær drift.

Korrigert for prisvekst på 2,8 % mot forutsatt 3,0 % kom Rana kommune om lag 5 mill. kr dårligere ut i statsbudsjettet enn forutsatt i økonomiplanen.

Regnskapet for 2009 må anses å gi et reelt bilde av kommunens økonomiske ståsted. Med en truende ROBEK ble det gjennom styring og lojalitet ute i organisasjonen, fremskaffet et driftsmessig mindreforbruk (overskudd) på 2 mill. kr av en omsetning på 1 450 mill. kr. Det viser en økonomi hvor alt av tilgjengelige midler – driftsavhengige så vel som driftsuavhengige – er bundet opp i drift. Med en lønnsandel på 65,3 % ligger vi 6 prosentpoeng over sammenlignbare kommuner og nærmere 3 over landsgjennomsnittet. I kroner utgjør dette henholdsvis 75 og 35 mill. kr. Når dette i det alt vesentlige er fundert på inntekter ut over den ordinære statlige basisfinansiering kompenseres ikke vår årlige lønnsvekst gjennom de statlige overføringene. I budsjettet for 2011 er denne kommunale kostnaden beregnet til 5 mill. kr.

Samlet sett gir disse to komponentene en utfordring i budsjettet for 2011 på 10 mill. kr sett i forhold til økonomiplanen.

Tidligere ga befolkningsvekst og lavere lånegjeld enn sammenlignbare kommuner rom for ensidig å kunne øke aktiviteten. Etter hvert supplert med redusert vedlikehold og mer finansielt baserte inntekter.

Befolkningsutviklingen har flatet ut. Lånegjelden per innbygger vil bevege seg opp mot nivået hos sammenlignbare kommuner og utgjør opp mot 38 000 kr. Rente og avdragsbelastningen øker med 0,6 %. Dette tilsvarer en netto belastning i form av renter og avdrag på 4 mill. kr til tross for et lavt rentenivå. Vedlikeholdsetterslepet beveger seg opp mot 750 mill. kr og det finansielle bidrag baserer seg i dag på at pågående rettstvister faller positivt ut for kommunen.

Utfordringen

Den overfor påpekte utfordring på 10 mill. kr i dette budsjettet kommer som følge av for optimistiske anslag med hensyn til statlige rammebetingelser (overføringer) og manglende erkjennelse omkring kostnadene knyttet til høy lønnsandel.

I økonomiplan 2011-2014 ligger det et omstillingsbehov på 45 mill. kr for å kunne realisere tiltak og prosjekter som forventes å bidra til utviklingen av Rana-samfunnet på sikt. Omstillingsbehovet må med stor sannsynlighet påregnes å gi utslag i kvalitet og omfang av tjenester.

Operasjonaliseringen av budsjett 2011 understreker og forsterker økonomiplanens budskap om at driftsutgiftene må nedjusteres – her anslått til ytterligere 10 mill. kr.

Oppsummert fremtrer en økonomisk situasjon mot revidering av økonomiplanen som ikke er tilfredsstillende. Kravet og behovet for strukturelle endringer er blitt forsterket. De økonomiske indikatorene understreker alvorret i situasjonen.

Dreiningen av administrative ressurser mot brukerne er gjennom omorganisering av sentrale støttetjenester og tekniske tjenester i stor grad realisert. Ytterligere effektivitetsforbedringer krever politiske valg og prioriteringer for å komme videre.

Vi har de positive prioriteringene – tiltakene. Gjennomføringen som skal bringe Rana-samfunnet videre krever imidlertid i dagens situasjon dobbel prioritering – tiltakene må finansieres gjennom reduksjon i eksisterende virksomhet. Disse negativt ladede prioriteringer er et politisk ansvar som bør håndteres snarest og senest gjennom revisjon av økonomiplanen våren 2011.

Økonomiske rammer

Frie inntekter

Tabell 1. Frie inntekter

	2010	2011	Endring
Innbyggertilskudd	258 719	482 928	224 209
Utgiftsutjevning	14 863	2 878	-11 985
Inntektsgarantiordning	-628	-768	-140
Særskilt fordeling	5 609	6 770	1 161
Nord-Norge-tilskudd	39 691	36 735	-2 956
Skjønnstilskudd	6 345	7 950	1 605
Sum rammetilskudd	324 600	536 494	211 894
Skatt på inntekt og formue	493 300	457 700	-35 600
Inntektsutjevning	71 500	69 535	-1 965
Frie inntekter	889 400	1 063 729	174 329

Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene mellom kommunene. Ved fordelingen tas det hensyn til forskjeller i kommunenes kostnader (utgiftsutjevning) og skatteinntekter (inntektsutjevning). I tillegg omfatter inntektssystemet enkelte regionalpolitiske elementer, herunder Nord-Norge tilskudd og skjønnstilskudd.

Utgiftsutjevningen skal i prinsippet kompensere de enkelte kommunene fullt ut for utgifter til tjenesteproduksjonen kommunene selv ikke kan påvirke. Utjevningen beregnes ved hjelp av kostnadsnøkler, som består av et sett med objektive kriterier og tilhørende vektorer. Utgiftsutjevningen overfører midler fra lettdrevne kommuner til tungdrevne kommuner. Samtidig bidrar inntektsutjevningen til å jevne ut ulikheter i skatteinntektene mellom kommunene, ved at skattesterke kommuner får et trekk i rammetilskuddet, mens skattesvake kommuner får et tilsvarende tillegg.

Som en konsekvens av nye kostnadsnøkler ved beregning av utgiftsbehov (omfordeling), får Rana i 2011 et trekk på 2,3 mill. kr (vedlegg 5), mens kommunen i 2010 fikk et positivt bidrag på 10 mill. kr. Rana kommune endrer dermed definisjon fra å være en tungdreven til en lettdreven kommune.

Kommuner som har elever i statlige eller private skoler får et fratrekk i utgiftsutjevningen. Siden Rana kun har kommunale skoler, får kommunen et positivt bidrag på 5,2 mill. kr i 2011 (4,8 mill. kr i 2010). Samlet gir dette en utgiftsutjevning i 2011 på 2,9 mill. kr.

Korrigeres rammetilskuddet for endringene som er gjort fra 2010 til 2011 samt endring i forventet skatteinntang, er den reelle økningen i frie inntekter på 28,9 mill. kr.

Rammetilskudd

Kommunens aktivitet bestemmes i stor grad av størrelsen på de frie disponible inntektene, som årlig fastsettes av stortinget.

Alle kommuner mottar innbyggertilskudd som i utgangspunktet er et likt beløp pr innbygger. Deretter skjer en omfordeling mellom kommunene i form av utgiftsutjevning, inntektsgarantiordningen (INGAR), og saker med særskilt fordeling.

Fra og med 2011 innlemmes øremerkede tilskudd til barnehage, krisesenter og minoritetsspråklige elever i rammetilskuddet.

I 2011 utgjør Nord-Norge tilskuddet 36,7 mill. kr og ordinært skjønnstilskudd 4,95 mill. kr for Rana. I tillegg mottar kommunen 3 mill. kr i skjønnsmidler som kompensasjon for endringer i inntektssystemet. Samlet utgjør disse inntektene rammetilskuddet for 2011 på 536,5 mill. kr.

Skatt og inntektsutjevning

Det er store forskjeller i skattegrunnlag mellom kommunene. For å redusere betydningen av denne forskjellen settes skatteandelen, dvs. kommunenes skatteinntekter målt som andel av inntektene, ned fra 45 % til 40 % i 2011 ved å redusere det kommunale skatteøret.

Nasjonalt er skatt pr innbygger anslått til 22 191 kr, mens skatt pr innbygger i Rana anslås til 18 052 kr. Kommunens andel utgjør dermed 81,35 % av landsgjennomsnittet. Differansen mellom skatt pr innbygger nasjonalt og kommunen kompenseres gjennom inntektsutjevningen.

Skatt på inntekt og formue beregnes med bakgrunn i forventet inngang i 2009 og prognose for nasjonal skattevekst lagt til grunn i statsbudsjettet, korrigert for endringer i befolkningsgruppen som er skatteyttere (16-66 år).

Demografiske rammer

Tabell 2. Rammeoverføring pr innbygger

	1.1.2009	1.7.2009	1.1.2010	1.7.2010	Prognose 1.1.2011	Endring	Ramme overføring	SUM ending
Innbyggere	25 281	25 331	25 282	25 354	25 298	23		-1 727 000
0-2 åringer	857	1 749	871	872	861	-23	-12 400	144 000
3-5 åringer	870		852	854	863		81 100	-923 000
6-15 åringer	3 414	3 377	3 343	3 348	3 313	-29	73 000	-2 117 000
16-22 åringer	2 351		2 387	2 385	2 409	19	-12 100	-33 000
23-66 åringer	14 172	16 586	14 182	14 220	14 153		-14 700	-239 000
67-79 åringer	2 391	2 377	2 407	2 416	2 445	39	600	23 000
80-89 åringer	1 017	1 036	1 031	1 050	1 032	14	53 200	745 000
90 + åringer	209	206	209	209	222	3	224 300	673 000

På grunn av omlegging av inntektssystemet, er ikke tall for aldersgruppene 0-2, 3-5, 16-22 og 23-66 år pr 1.7.2009 tilgjengelig. Samme fordelingen mellom årsklassene som var 1.7.2010 er brukt ved beregning av endringer i rammeoverføringen.

Endringer i befolkningssammensetningen i Rana kommune fører til en redusert rammeoverføring på 1,7 mill. kr.

Rammeoverføringen baseres på sammensetning av befolkningen, der en delkostnadsnøkkel brukes ved fordeling av inntektene til de enkelte aldersgruppene. I tabellen ovenfor vises sammensetning av befolkningen, endringer i befolkningssammensetningen, rammeoverføring pr befolkningsgruppe, og samlet endring i overføring pr aldersgruppe.

Endringer i befolkningssammensetningen gir endret etterspørsel etter kommunale tjenester og endret overføring fra staten. Økonomiplanen forutsetter at befolkningsendringer benyttes som indikatorer for at kommunen kan tilpasse tjenesteproduksjonen etter behov og samtidig skaffe rom for omstilling over tid.

Aldersgruppene 0-2 og 3-5 år reduseres med 23 personer, mens aldersgruppen 6-15 år reduseres med 29 personer noe som gir utslag i mindre overføringer fra staten. Som følge av elevtallsnedgang, følges økonomiplanen opp med en rammereduksjon til skole. Siden elevtallsnedgangen er noe mindre enn forutsatt i økonomiplanen, reduseres nedtrekket til 3,1 mill. kr i budsjett 2011.

Andel av befolkningen over 67 år øker og fører til høyere utgifter til pleie og omsorg. Økonomiplanen følges opp med en rammeøkning til institusjonsplasser og åpen omsorg på 4,5 mill. kr

Brukerbetalinger og satser

Budsjettoppblegget forutsetter en oppjustering av betalingssatser i tråd med prisstigningen for å unngå at budsjettets inntektside sakter akterut i forhold til utgiftene. Prisstigningen i kommunal sektor er i statsbudsjettet anslått til 2,8 %. De fleste betalingssatsene i budsjettet er regulert med denne satsen. Det vises forøvrig til forslag til budsjettvedtak.

Hovedoversikt drift
Tabell 3. Hovedoversikt drift

	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Endring 2010-2011	
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	-56 421	-54 845	-60 087	-5 242	9,6 %
Andre salgs- og leieinntekter	-104 167	-94 810	-100 017	-5 207	5,5 %
Overføringer med krav til motytelse	-256 126	-210 991	-167 167	43 824	-20,8 %
Rammetilskudd	-351 842	-396 100	-606 029	-209 929	53,0 %
Andre statlige overføringer	-114 911	-89 545	-32 402	57 143	-63,8 %
Andre overføringer	-22 565	-20 122	-19 080	1 042	-5,2 %
Skatt på inntekt og formue	-467 982	-464 300	-428 700	35 600	-7,7 %
Eiendomsskatt	-66 098	-71 136	-76 136	-5 000	7,0 %
Andre direkte og indirekte skatter	-39 964	-38 900	-39 500	-600	1,5 %
Sum driftsinntekter	-1 480 076	-1 440 749	-1 529 118	-88 369	6,1 %
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	806 535	838 025	887 282	49 257	5,9 %
Sosiale utgifter	129 064	129 042	144 680	15 638	12,1 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kom. tj.prod.	245 322	228 843	213 108	-15 735	-6,9 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kom. tj.prod.	60 084	55 992	115 178	59 186	105,7 %
Overføringer	150 032	121 140	106 976	-14 164	-11,7 %
Avskrivninger	42 408	39 500	42 500	3 000	7,6 %
Fordelte utgifter	-29 896	-23 404	-26 289	-2 885	12,3 %
Sum driftsutgifter	1 403 549	1 389 138	1 483 435	94 297	6,8 %
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-76 527	-51 611	-45 683	5 928	-11,5 %
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-36 619	-34 500	-34 500	0	0,0 %
Mottatte avdrag på utlån	-1 745	-2 600	-1 900	700	-26,9 %
Sum eksterne finansinntekter	-38 364	-37 100	-36 400	700	-1,9 %
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	58 898	54 010	51 700	-2 310	-4,3 %
Avdragsutgifter	29 200	35 200	38 000	2 800	8,0 %
Utlån	1 930	2 354	2 417	63	2,7 %
Sum eksterne finansutgifter	90 028	91 564	92 117	553	0,6 %
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	51 664	54 464	55 717	1 253	2,3 %
Motpost avskrivninger	-42 405	-39 500	-42 500	-3 000	7,6 %
NETTO DRIFTSRESULTAT	-67 268	-36 647	-32 466	4 181	-11,4 %
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-3 000	-3 000	
Bruk av bundne fond	-27 998	-12 929	-8 876	4 053	-31,3 %
Sum bruk av avsetninger	-27 998	-12 929	-11 876	1 053	-8,1 %
Overført til investeringsregnskapet	4 213	15 880	19 000	3 120	19,6 %
Dekning av tidligere års merforbruk	49 430	0	0	0	
Avsetninger til disposisjonsfond	8 954	18 200	8 000	-10 200	-56,0 %
Avsetninger til bundne fond	30 663	15 496	17 342	1 846	11,9 %
Sum avsetninger	93 260	49 576	44 342	-5 234	-10,6 %
Regnskapsmessig mer / mindreforbruk	-2 006	0	0		

Hovedtall årsbudsjett 2011

Tabellen er en sammenstilling av totale endringer i budsjettforslag for 2011 på finans og drift.

Tabell 4. Hovedtall årsbudsjett 2011

Endring 2010 - 2011 i mill. kr	
Økning frie inntekter	174,3
Lønns- og prisvekst	-28,9
Innlemming øremerkede tilskudd	-138,0
Vekst	7,4
Anvendes til:	
Lønns og prisjusteringer utover prisvekst	7,7
Nye rammejusteringer	9,1
Netto endring sosiale utgifter	6,4
Diverse korreksjoner	4,4
Økt lønnsavsetning	1,7
Netto endring finansinntekter	0,7
Netto endring finansutgifter	0,6
Konsesjonskraft og konsesjonsavgift	0,4
Netto endring øvrige avsetninger	5,0
Reduksjon bruk av bundne fond	4,0
Oppfølging økonomiplan	-9,1
Redusert avsetn. Mo i Rana Havn KF	-1,8
Redusert avsetning disposisjonsfond	-10,2
Økt eiendomsskatt	-5,0
Økt kompensasjon mva.	-3,5
Bruk av disp.fond eiendomsskatteprosj.	-3,0
SUM	7,4

Frie inntekter til kommunen øker med 19,6 % tilsvarende 174,3 mill. kr. Innlemming av øremerkede tilskudd utgjør i 2011 138 mill. kr, mens prisvekst på 2,8 % utgjør 28,9 mill. kr. Korrigert for disse komponentene gir dette en vekst på 7,4 mill. kr i 2011. Til sammenligning var økningen fra 2009 til 2010 justert for prisvekst og oppgaveendringer på 24,4 mill. kr.

Finans

Tabell 5. Finansområdet

Finans			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Netto finans	-992 984	-993 224	-1 144 856
Netto rammer tj.produksjor	994 969	993 224	1 213 770
	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-1 150 580	157 596	-992 984
Vedtatt budsjett 2010	-1 133 199	139 975	-993 224
Netto reduksjon premieavvik		10 825	
Amortisering premieavvik		4 000	
Økning lønnsavsetning		1 652	
Mo i Rana Havn KF		-1 800	
Renteutgifter, avdrag og utlån		653	
Flytting renter og avdrag fra prod.avd.		14 463	
Redusert avsetning disp.fond		-10 200	
Øvrige avsetn. og fin. av invest		4 966	
Diverse korreksjoner	1 085	2 975	
Avskrivninger	-3 000	3 000	
Frie inntekter	-174 329		
Eiendomsskatt	-5 000		
Kompensasjon mva.	-3 517		
Kons.kraft og kons.avgift	442		
Renteinnt., utbytte og avdr.	700		
Bruk av disp.fond	-3 000		
Red. bruk av bundne fond	4 453		
Forslag ramme 2011	-1 315 365	170 509	-1 144 856
Endring netto ramme			-151 632

På finansområdet budsjetteres en rekke felles-utgifter og inntekter knyttet til kommunens finanstransaksjoner samlet. Dette gjelder renteinntekter, utbytte, skatt på inntekt og formue, eiendomsskatt, rammetilskudd, renteutgifter, avdragsutgifter på lån, overføringer fra andre selskaper og konsesjonsinntekter m.m. Frie inntekter - skatt og rammetilskudd er kommentert innledningsvis i budsjett-dokumentet.

Konsesjonskraftinntekter

Størstedelen av Rana kommunes rettigheter til å ta ut konsesjonskraft er som kjent solgt til fast pris fram til 31.12.2012. Fastprisavtalene med Statkraft og Helgelandskraft omfatter ca 160 GWh av kraften, og er på henholdsvis 19,4 og 20 øre pr KWh. I tillegg har kommunen konsesjonskraft fra Svartisen på ca 19 GWh, som selges på ett års fastpriskontrakter. Det jobbes med salget i skrivende stund og det forventes en pris på høyde med årets kraftkjøp på ca 37 øre. OED-prisen, som fastsettes av departementet i desember, er 10,27 øre inneværende år.

Denne er en gjennomsnittsberegning av kraftselskapenes selvkost ved kraftproduksjonen og trekkes i fra ved salget for konsesjoner gitt etter 1959. Med en OED-pris på samme nivå i 2011 reduseres årsbudsjettet med 1 mill. kr.

Eiendomsskatten

Kommunestyret vedtok i budsjett 2010 at inntektene fra eiendomsskatt skulle være 71,1 mill kr etter at justeringene av eiendomsskattesatsene var gjennomført. Fra 2011 har en lagt inn en økning med 5 mill kr som følge av at kommunen har gjennomført ny alminnelig omtaksering.

I K sak 24/10 Regnskapsrapportering pr 31.3.10 ble det vedtatt en bevilgning på 6 mill kr til omtaksering i 2010. Det ble samtidig signalisert at prosjektet ville koste 12,2 mill kr. I budsjettforslaget er det avsatt 3 mill. kr for å dekke opp prosjekt-kostnadene i 2011.

Pensjonskostnader

Kommunens utgifter til pensjon og premieavvik for 2011 baserer seg på prognoser fra leverandørene. Samlet premieavvik er anslått til 49,9 mill. kr. Dette er 11 mill. kr lavere enn årets budsjett og gir en tilsvarende økning av utgiften for kommunen. Premieavviket fremkommer, som avviket mellom det kommunen betaler i premie og det man etter regnskapsforskriftene skal regnskapsføre som utgift. Kommunestyret har tidligere vedtatt at premieavviket skal utgiftsføres med 1/15 over de 15 neste budsjettårene. Det som betales i premie har likviditetsmessige konsekvenser for kommunen. Premieavviket burde derfor ideelt sett avsettes til fond for å møte fremtidig nedbetaling av akkumulert premieavvik. Nedbetaling av tidligere års premieavvik i 2011 er beregnet til 18,7 mill. kr, en økning på 4 mill. kr fra årets budsjett. Til sammen bidrar lavere premieavvik og tilbakeføring av tidligere års premieavvik til en økt utgift på 15 mill. kr. På den annen side er satsene på pensjonspremien kommunen skal betale i 2011 redusert. Dette utgjør 8,4 mill. kr, som driftsrammene er redusert med.

Renteinntekter og avkastning på aksjer og andeler

Markedet forventer ingen store endringer i rentenivået i 2011. Prognoser på renteutviklingen baseres på prisen ved kjøp av kontrakter med fremtidig rente, såkalte FRA-priser. Disse indikerer en gjennomsnittlig NIBOR-rente på ca 3 % i 2011.

Det forventes ingen avklaring i forhold til omtvistet beløp mellom kommunen og DnB i løpet av budsjettåret, slik at likviditeten forventes å holde seg på et nivå mellom 450 og 500 mill. kr. Dette gir en avkastning på kommunens driftslikviditet i nivå med budsjett for inneværende år.

Rana kommunes aksjer i Helgelandskraft AS har gjort at budsjettet har kunnet salderes med utbyttebetalinger på over 20 mill. kr de seneste årene. I år mottok kommunen 21,8 mill. kr mot budsjett 19 mill. kr. Prisen på kraft har hittil i 2010 ligget høyere enn i 2009, men på grunn av de store variasjonene i kraftprisen i år, og usikkerhet omkring utviklingen i 2011, anbefales det ikke å øke forventet utbytte i 2011.

Rente- avdragsbelastning

Renteutgifter

Budsjetterte renteutgifter for 2011 preges av forventning om fortsatt lavt rentenivå. Av planlagt låneopptak på 123 mill. kr vil 33,4 mill. kr belaste budsjettet. Med de forutsetninger for renteutviklingen, som er omtalt ovenfor vil gjennomsnittlig rente i låneporteføljen være 3,53 % i 2011. Dette gir budsjetterte renteutgifter på 44,2 mill. kr. Det lave rentenivået gir en lettelse i budsjettopplegget for 2011 i forhold til gjeldende økonomiplan.

Kommunens strategi tilsier en balanse mellom likviditet på flytende vilkår og lån med flytende rente. Endringer i rentenivået vil dermed utligne hverandre ved økt avkastning på innskudd og økte gjeldsrenter av lånegjeld. Strategien søker å skjerme kommunens tjenesteproduksjon i størst mulig grad. Låneopptakene gjennomføres til flytende rente, mens andelen lån på fast rente opprettholdes innefor rammene i finansreglementet ved å inngå kontrakter om bytte til fast rente.

I henhold til avtalen med DnB vil det bli beregnet ordinær NIBOR-rente med tillegg av en margin på 0,25 %. Dette utgjør 7,2 mill. kr. Det nå klart at saken mot Citibank blir behandlet i rettssystemet i USA. Fram til våren neste år vil det pågå en fase der partene legger frem dokumentasjon i forbindelse med prosessen. Hva som skjer når denne fasen er avsluttet er usikkert. I årets budsjett og i gjeldende økonomiplan er forskjellen mellom renter, som følge av avtalen med DnB og morarenter, beregnet til 16 mill. kr, forutsatt avsatt til disposisjonsfond. I budsjettopplegget for 2011 forutsettes ingen bevegelse i saken i første halvår 2011. Halvparten av forskjellen mellom renteutgifter i følge avtalen med DnB og beregnede morarenter 8 mill. kr kan da disponeres i

salderingen av budsjettet. Se endringer i avsetninger og bruk av fond nedenfor.

Avdragsutgifter

Rana kommunes lånegjeld vil passere 1,3 mrd. kr i 2011 inkludert innlån til videreformidling fra Husbanken. Det forutsettes at kommunen legger seg på minimumsavdrag også i 2011. Låneopptaket, som er vedtatt i 2010, er beregnet å øke avdragene med 2,8 mill. kr. Beregningen er basert på foreløpige tall for investeringer og avskrivninger i 2010 og kan bli gjenstand for justeringer i løpet av budsjettåret.

Med et planlagt låneopptak i 2011 på 123 mill. kr vil Rana kommune passere gjennomsnittet for lånegjeld pr innbygger i KG 13 i 2009, som var kr 34 907. Rana lå på kr 32 116 pr innbygger, mens planlagt låneopptak korrigeret for avdrag vil øke lånegjelden pr innbygger med kr 3 400. Ved utgangen av 2011 vil Rana ha en lånegjeld som nærmer seg kr 38 000 pr innbygger.

Samlet sett øker rente og avdragsbelastningen fra 4,9 % i årsregnskapet for 2009, til budsjett 2011 med 0,6 % til 5,5 % av driftsinntektene. Tallene er korrigeret for effekten av moms og rentebelastning på omtvistet beløp til DnB. Nøkkeltallet gir en indikasjon på hvor mye av driftsinntektene som går med til å dekke renter og avdrag.

Avsetninger

Avsetning til disposisjonsfond er redusert med 10,2 mill. kr. til 8 mill. kr. I tillegg til morarenteavsetning på 16 mill. kr var det i budsjettopplegget for 2010 avsatt 2,2 mill. kr for beredskap i tilfelle kommunen ble sittende med usolgte omsorgsboliger på Hauknes, og for eventuelle opprettelser av nye legehjemler.

Avsetninger til bundne driftsfond er økt med 1,8 mill. kr. Avsetning består av konsesjonsavgiften til næringsfond, godskrivning av renter til fondene og avsetning av mottatte avdrag til landbruksfondet.

Refusjon av betalt moms i forbindelse med planlagte investeringer 18 mill. kr, og er forutsatt overført i sin helhet til investeringsprosjektene. I tillegg disponeres 0,96 mill. kr av skjønmidler til finansiering av personalbase i Nygaardsvoldsgate.

I henhold til vedtatte endringer i forskrift om årsregnskap er kommunene i en overgangsperiode pålagt å fase ut momsrefusjon generert fra investeringsprosjekter fra driftsregnskapet. I 2010 skal minimum 20 % overføres til investeringsregnskapet, mens minimumssatsen i 2011 er 40 % osv. Når overgangsperioden er avsluttet skal all refusjon av betalt moms fra investeringer inntektsføres i investeringsregnskapet.

Bruk av fond

Gjenstående arbeid i forbindelse med eiendoms-skatteprosjektet er beregnet til 3 mill. kr i 2011 og forutsettes finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Bruk av bundne fond er kjøp av tjenester fra RU, som er finansiert av næringsfondet.

Mo Rana Havn KF

Ved innbetaling av 1,8 mill. kr i 2010 forutsettes det at merforbruk fra årene før 2009 er dekket inn. Basert på resultatrapporter hittil i år forutsettes det at havna vil klare å dekke inn merforbruket i 2009, på 0,9 mill. kr innenfor årets regnskap.

Investeringer

Tabell 6. Investeringsbudsjett 2011

<i>Investeringer</i>		<i>B-2010</i>	<i>B-2011</i>
Salg AM, tilskudd		-600	
Inv utgifter		80 400	158 000
Netto invest		79 800	158 000
<i>Finansiering</i>			
Bruk av tomtefond		-1 000	-1 000
Bruk av kraftfond			-5 000
Bruk av ubundne kapitalfond			-10 000
Selvfinansierende VAR lån		-4 000	-60 000
Selvfinansierende øvrig		-17 800	-29 600
Ordinære lån		-41 120	-33 400
MVA kompensasjon		-15 080	-18 040
Overført fra drift øvrig		-800	-960
Netto finans		-79 800	-158 000
<i>Prosjekter</i>	<i>Totalkalkyle</i>	<i>B-2010</i>	<i>B-2011</i>
Kjøp av tomtegrunn	Årlig ramme	1 000	1 000
Flyplass	100 000		5 000
Investeringsprosjekter finansiert av fond		1 000	6 000
Gruben sykehjem	92 000	2 500	
Digitalisering og 3D kino	900	900	
Skoleinvesteringer	250 000	43 500	
Nybygg Hauknes	4 500	4 500	
Selfors barneskole - innvendig	14 000		11 000
Skonseng skole - ventilasjon	3 000		3 000
Storforshei skole - gymsal	11 000		11 000
Utskarpen skole	20 000		5 000
Personalrom Ytteren sykehjem	1 000	1 000	
Fotballhall	8 000		8 000
Rassikring Ytteren	1 500		1 500
Investeringstilskudd RKF	16 000		1 800
Personalrom Nygårdsvoldsgate	1 000		1 200
Selfors sykehjem oppgradering	30 000		12 500
Investeringsutgifter i lånerammen - brutto før fratrukk av mva		52 400	55 000
Hovedplan vannforsyning	100 000		20 000
Hovedplan avløp	87 000	4 000	40 000
VAR investeringer		4 000	60 000
Møbekken omsorgsboliger	53 500	20 000	30 000
Utvidelse botilbud Hammeren	3 000	3 000	
Storforshei barnehage - nybygg	12 000		7 000
Betinger selvfinansiering		23 000	37 000

De finansielle konsekvensene av investeringene er omhandlet i avsnittet om finans.

Oppfølging av økonomiplan 2011 - 2014

Forslag til investeringsramme for 2011 omfatter i hovedsak oppfølging av vedtatt økonomiplan. Dette gjelder investeringer i skolesektoren, flyplass, fotballhall, rassikring på Ytteren, Mobekken omsorgsboliger og utvidelse Storforshei barnehage. I tillegg innarbeides investerings-tilskudd til Rana kirkelig fellesråd, ombygging av personalrom i Nygaardsvoldsgate og oppstart renovering/oppgradering av Selfors sykehjem. Fortsatt fremdrift av hovedplanene for utbygging/renovering av vann og avløp er tatt inn i budsjettforslaget. Utvidelse av Selfors barnehage er ikke fulgt opp i budsjettforslaget.

Flyplass

Det er usikkert om det vil bli igangsatt noe i forbindelse med flyplassprosjektet i 2011. Det er likevel avsatt 5 mill. kr i årsbudsjettet for å håndtere en eventuell oppstart av prosjektet høsten 2011. Oppstart kan bli aktuelt hvis godkjenning av konsesjonssøknaden fra Luftfartstilsynet foreligger før ferien.

Skolebygg

I årets budsjett ble det bevilget 43,5 mill. kr til oppgradering/renovering av skolebygg. Det eneste konkrete prosjektet som er igangsatt er tilbygget ved Hauknes skole. Dette prosjektet har en utgiftsramme på 4,5 mill. kr. Med bakgrunn i at vedtak i saken om strukturendringer ikke vil bli gjort før til våren 2011 er det nå startet prosjektering av prosjekter for oppgradering/renovering av skolebygg som ikke vil bli berørt av et fremtidig vedtak. Dette gjelder Storforshei, Skonseng, Selfors barneskole og Utskarpen. Til sammen beløper prosjektene seg til 48 mill. kr, hvorav 30 mill. kr beregnes brukt i 2011. Beløpet i 2011 er forutsatt finansiert ved opptak av lån. Det forutsettes at rammen for lån med rentekompensasjon benyttes fullt ut.

Mobekken omsorgsboliger

Bygging av Mobekken omsorgsboliger, behandlet av kommunestyret i sak 87/08 var tatt inn i årets budsjett, men er ikke igangsatt i år. Prosjektet har en total kostnad på 53,5 mill. kr inkl. tomt. Ca 10,9 mill. kr finansieres av tilskudd fra Husbanken, 10,6 mill. kr i momskompensasjon genereres og 31,5 mill. kr i lån. Prosjektet er selvfinansierende da kapitalkostnadene dekkes av husleie.

Storforshei barnehage

Oppstart av utbygging av Storforshei barnehage er fulgt opp i budsjettforslaget. Totalutgiften er beregnet til 12 mill. kr hvorav det er planlagt brukt 7 mill. kr i 2011. Kapitalutgiftene for prosjektet er innarbeidet i avdelingens driftsramme.

Nye prosjekter

Av nye innspill, som ikke er med i gjeldende økonomiplan, er følgende prosjekter tatt inn i budsjettforslaget:

Personalbase Nygaardsvoldsgate

Oppgradering/ombygging av personalbasen i Nygaardsvoldsgate er forslått gjennomført etter pålegg fra arbeidstilsynet. Ombyggingen er beregnet til 1,2 mill. kr og forutsettes finansiert ved bruk av skjønnsmidler og momskompensasjon.

Investeringstilskudd Rana kirkelige fellesråd

Investeringstilskudd til fellesrådet er innarbeidet med 1,8 mill. kr. Renter og avdrag forutsettes finansiert gjennom reduksjon av driftstilskuddet fra kommunen.

Selfors sykehjem

Oppstart av renovering/oppgradering av Selfors sykehjem er tatt inn i budsjettforslaget. Bygget er nedslitt og tidspunktet for å gjennomføre prosjektet er gunstig da det vil være mulig å flytte brukere til bl.a. Gruben sykehjem. Utgiften er beregnet til 30 mill. kr og forutsettes finansiert ved å bruke av fondsmidlene til kommunen. I økonomiplanen er i utgangspunktet alle fond disponert og hvordan dette vil påvirke planen for gjennomføring av investeringene i skolesektoren vil en måtte komme tilbake til ved revisjon av økonomiplanen våren 2011.

Investeringer vann og avløp

Investeringsrammene i 2010 for hovedplanene innenfor vann og avløp ble økt med 50 og 25 mill. kr i rapport pr 31.3.10. For gjennomføring av prosjektene i følge planene er det forutsatt bevilget henholdsvis 20 og 40 mill. kr i budsjettforslaget for 2011.

Hovedplan vann

Hovedplan vann gjelder oppgradering av kommunale vannverk i henhold til drikkevannsforskriften. Oppgraderingen skjer både med hensyn til kvalitet og leveringssikkerhet. Hovedplan vann ble vedtatt i 2001 og skulle vært fullført innen utgangen av 2006. Etter planen skulle etablering av ny hovedvannkilde for Mo og Hammeren vannverk vært utført innen 2003.

Dette prosjektet er blitt svært forsinket grunnet avklaringer om grunnverv, avtaleforhold og tekniske løsninger. De øvrige prosjektene, som ikke er avhengige av ferdigstillingen av Mo vannverk, er fullført.

Forsinkelsene, strengere kvalitetskrav og lønns- og prisstigning har medført at utbyggingskostnadene har økt fra 22 til 100 mill.kr.

I økonomiplanperioden 2011–2014 er følgende prosjekter planlagt:

Ny vannforsyning fra Akersvatnet til Mo vannverk. Siste etappe av renseanlegg med vannlaboratorium, utjevningsbasseng og ca 7 km hovedledning er under utbygging. Ferdigstilles i 2011.

Vannledning mellom Klokkehagen og Gruben forventes ferdigstilt i 2011.

Vannledning mellom Langnes – Åga/Hauknes prosjekteres i 2011. Anleggsstart i 2012.

Utskifting av eldre ledningsnett skjer fortløpende med et par større prosjekter årlig i perioden 2011–2014.

Hovedplan avløp

Hovedplan avløp gjelder ny utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann innenfor Fylkesmannens myndighetsområde og ble mottatt 8. mai 2008. Søknaden ble sendt i mai 2004. Utslippstillatelsen krever ombygging/nybygg for 3 silanlegg og 2 slamavskillere for å oppfylle primærrensekravet. Den lange saksbehandlingen hos myndighetene og strengere rensekrav enn forventet i følge EU's direktiver, har medført at prosjektene er blitt betydelig dyrere enn opprinnelig anslått.

Det ble i 2004 antatt at eksisterende silanlegg (bygd i 1995) kun måtte ombygges litt. I dag vet vi at silbygget på Mjølan ikke er egnet som grunnlag for fremtidens renseanlegg. Bygging av nye Mjølan renseanlegg med nye utslippsledninger startet i vår med en byggetid på ca. et år – utgift 50 mill. kr.

Båsmo silanlegg ombygges til pumpestasjon og ferdigstilles i 2011.

Prosjektering/ombygging av Moskjæran silanlegg starter i 2011 og forventes ferdig i 2012.

Utskifting av eldre ledningsnett skjer fortløpende med et par større prosjekter årlig.

Prosjektene innenfor vann og avløp er selvfinansierende over vann- og kloakkavgiften.

Selvkostfond

Forsinkelsene i gjennomføringen av planene har medført at beregningen av kapitalutgiftene som grunnlag for avgiftsberegningen de seneste årene har blitt før høye. Avvikene mellom beregnede kapitalutgifter og de faktiske har ført til overskudd i selvkostregnskapet, som er avsatt til fond. De eldste avsetningene er nå etter regelverket er blitt for gamle og skulle vært tilbakeført abonnentene. Kapitalutgiftene vil i år og neste år øke vesentlig i takt med at planene gjennomføres, og en vil dermed tilbakeføre fondsavsetningene til abonnentene. En unngår dermed en kraftig økning i avgiftene, som ville vært tilfelle hvis de eldste fondene var blitt tilbakeført tidligere.

Oversikt driftsrammer

Tabell 7. Oversikt driftsrammer

	Netto 2010	Netto 2011	Endring ramme
Skoleavdelingen	231 175	237 176	6 001
PPT	7 429	7 557	128
Barnehageavdelingen	17 757	143 237	125 480
Helse-og sosialavdelingen	173 462	176 532	3 070
NAV kommune	44 090	49 445	5 355
Omsorgsavdelingen	248 204	255 295	7 091
Kulturavdelingen	35 187	35 809	622
Teknisk avdeling	150 417	155 269	4 852
VAR	-14 981	-15 320	-339
Feiing	-1 266	-1 347	-81
Sentrale støttetjenester	79 442	78 193	-1 249
Kirkelig fellesråd	15 158	15 664	506
Diverse tilskudd	7 150	7 346	196
Netto rammer til tjenesteproduksjon	993 224	1 144 856	151 632

Tabell 8. Endring driftsrammer

Rana kommune tjenesteproduksjon			
	R - 2009	B - 2010	B - 2011
Brutto lønnsutgifter	935 599	967 067	1 031 962
Lønn i % av driftsutg.	65,3 %	69,6 %	69,6 %
Årsverk	1 777,1	1 783,4	1 783,9

	Inntekter	Utgifter	Netto
Regnskap 2009	-438 259	1 433 228	994 969
Vedtatt budsjett 2010	-397 079	1 390 303	993 224
Helårsvirkning lønnsøkning		37 676	
Prisjustering inntekter	-10 586		
Prisjustering utgifter		9 332	
Endring pensjon		-8 410	
Innlemming ørem.tilskudd	138 000		
Rammejustering økonomiplan		-3 600	
Reduksjon sykefravær		-2 000	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-5 300	
Elevtallsnedgang skole		-4 000	
Korreksjon elevtall skole		900	
Økte oppgaver skole		1 850	
Økt selvkost SFO		-800	
Rammøkning institusjonsplasser		2 200	
Rammøkning åpen omsorg		2 300	
Vedlikehold veier		1 200	
Investeringskompensasjon		2 500	
Elevtallsnedgang bygg		-300	
Eiendomsskatteprosjektet		3 000	
Endringer skole		760	
Selvfinansierende lån		-14 385	
Reserverte bevilgninger		1 295	
Forslag ramme 2011	-269 665	1 414 521	1 144 856
Endring netto ramme			151 632

Netto driftsrammer til tjenesteproduksjon øker med 151,6 mill. kr fra 2010 til 2011 (tilsvarende var økningen fra 2009 til 2010 på 49 mill. kr). Den store økningen i nettorammen forklares med innlemming av barnehagetilskuddene i de frie inntektene. Oppsummert inneholder endringene følgende hovedelementer:

- Lønns og prisjusteringer 36,4 mill. kr
- Reduserte satser pensjonspremie -8,4 mill. kr, se kommentarer pensjonskostnader på Finans
- Innlemming øremerkede tilskudd m.m. 138 mill. kr (barnehagetilskudd, krisesenter, kvalifiseringsprogram, økt finansieringsansvar fysioterapeuter)
- Oppfølging av økonomiplanen demografi, netto 0,2 mill. kr (skole, omsorg og teknisk)
- Oppfølging av økonomiplanen skole, netto 0,4 mill. kr (økte oppgaver, økt selvkost SFO)
- Oppfølging av økonomiplanen, rammejustering -3,6 mill. kr (barnehage, teknisk og støttetjeneste)
- Oppfølging av økonomiplanen, økt vedlikehold veier 1,2 mill. kr
- Oppfølging av økonomiplanen, effektiviserings- og omstillingskrav og redusert sykefravær -7,3 mill. kr
- Nye rammejusteringer 9,1 mill. kr, (justering økte oppgaver skole i henhold til statsbudsjettet, endring elevtall, budsjett-korrigerings basis 2010 foreldrebetaling SFO, eiendomsskatteprosjektet, investeringskompensasjon teknisk og reserverte bevilgninger til rådmannen)
- Teknisk overføring av utgifter selvfinansierende lån fra tjenesteproduksjon til finans -14,4 mill. kr

Selv med den betydelige økningen i nettorammen til tjenesteproduksjonen, vil nok budsjettopplegget for 2011 oppleves som stramt. Økningen fra innlemming av øremerkede statstilskudd gir ingen ressurstilførsel. Økonomiplanens netto ramme-reduksjon i driften på 9,1 mill. kr er fulgt opp. Statsbudsjettet ga heller ingen drahjelp, snarere tvert imot. Dette har fremtvunget bruk av midlertidig reserve i 2011 (reduserte morarenter) på 6 mill. kr for å få budsjettet i balanse. Den samme reserven benyttes til investeringskompensasjon til teknisk med 2 mill. kr.

Bruken av en midlertidig reserve for å saldere budsjettet, understreker og forsterker økonomiplanens budskap om at driftsutgiftene må nedjusteres.

Driftsrammene er justert for konsekvenser av lønnsøkninger som følge av sentralt tariffoppgjør og lønnsglidninger i 2010. Dette gir en helårsvirkning i 2011 på 37,7 mill. kr for de årsverk kommunen budsjetterte med i 2010. Det knytter seg noe usikkerhet til den samlede virkningen av de lokale justeringene i år og lønnsveksten neste år. Med hovedbasis i gjennomsnittsberegninger som Kommunenes Sentralforbund har foretatt og anslått lønnsvekst neste år i Statsbudsjettet (3,25 %), er det avsatt en fellespott på finans på 22,3 mill. kr. Denne skal dekke økte lønninger til lokaloppgjøret nå i høst og lønnsoppgjør i 2011. Rana kommune har en lønnsandel som ligger ca 3 % over det nasjonale snittet og 6 % over sammenlignbare kommuner i KG 13. Det nasjonale snittet legges til grunn for den samlede lønns- og prisvekst som kommunene får tilført via inntektsystemet. Dette medfører at kommunen må finansiere deler av lønnsveksten av egne midler. Lønnsandelen i budsjettet er uendret fra 2010 til 2011.

Varer og tjenester er regulert slik at det samlet sett gir en vekst på 1,8 % i tråd med prisforutsetninger i statsbudsjettet.

Inntektssiden er regulert med anslått prisstigning i kommunal sektor på 2,8 %.

Innlemming av øremerkede statstilskudd m.m. gjelder barnehager, krisesenter, økt finansieringsansvar for fysioterapitjenesten og kvalifiseringsprogrammet.

Innlemmingen av barnehagetilskudd er den største omleggingen fra øremerkede tilskudd til frie inntekter siden inntektssystemet ble etablert i 1986. Barnehageavdelingen er kompensert med 128,5 mill. kr som følge av innlemmingen. Det etableres i 2011 en økonomisk plattform som gjør avdelingen i stand til å videreføre egen drift og overholde forpliktelsen til private barnehager om likeverdig behandling. Rana kommune vil i 2011 gi de private barnehagene tilskudd som er over det statlige minimumskravet som er 91 % av kommunalt driftsnivå. Det er videre skapt rom for å investere i og drifte en utvidelse av Storforshei barnehage.

Krisesenteret kompenseres med en økt kommunal bevilgning tilsvarende Rana kommunes andel av det statlige overføringsnivået i 2010. Dette utgjør 3,5 mill. kr. Her må det arbeides videre med

samarbeidskommunene for å etablere avtaler og dimensjonere driftsopplegget for 2011.

Kvalifiseringsprogrammet som forvaltes av NAV er kompensert med det gjeldende overføringsnivået.

Kommunen sine merutgifter til økt finansieringsansvar for den avtalebaserte fysioterapitjeneste er fulgt opp med en økt bevilgning på 1,5 mill. kr.

For skoledrift og skolebygg er økonomiplanen justert som følge av endringer i elevtall. Rammereduksjonen for skole på 4,3 mill. kr er nedjustert til 3,4 mill. kr. Omsorg får en tilførsel på 4,5 mill. kr som følge av økning i antall eldre.

En satsøkning på 15 % i SFO forventes å gi økte inntekter på 0,8 mill. kr. Helårsvirkning av økt timetall 1-7. trinn og økt leksehjelp er oppjustert fra økonomiplanens 1,2 mill. kr. til 1,85 mill. kr.

Økonomiplanens rammejusteringer fordeler seg slik:

- Barnehageavdelingen -1,6 mill. kr (reduksjonen er håndtert innenfor den nye økonomiske plattformen)
- Teknisk avdeling -1 mill. kr (-2 mill. kr reduksjon i 2010 – det gjenstår i 2012 og 2013 samlet 2,1 mill. kr i nedjusteringer)
- Sentrale støttetjenester -1 mill. kr (-2 mill. kr i 2010 – det gjenstår i 2012 og 2013 samlet 2,1 mill. kr i nedjusteringer)

Økonomiplanens styrking av vedlikehold veger er fulgt opp med 1,2 mill. kr. Det gjenstår 2,6 mill. kr. av opptrappingen fordelt på 2012 og 2013.

Økonomiplanens effektiviserings- og omstillingskrav og økonomisk gevinst fra reduksjon i sykefraværet på samlet -7,3 mill. kr. er innarbeidet i budsjettopplegget. Effektiviserings- og omstillingskravet på -5,3 mill. kr er fordelt slik:

- Skoleavdelingen -0,9, mill. kr
- Barnehageavdelingen -0,5 mill. kr
- Helse- og sosialavdelingen -0,8 mill. kr
- NAV kommune -0,2 mill. kr.
- Omsorgsavdelingen -1,0 mill. kr
- Kulturavdelingen -0,15 mill. kr
- Teknisk avdeling -0,65 mill. kr
- Sentrale støttetjenester -1 mill. kr
- Diverse justeringer -0,1 mill. kr

Forventet besparelse på 2 mill. kr ved redusert sykefravær er fordelt ut fra andel refusjon sykepengeregnskap 2009.

Nye rammejusteringer i forhold til økonomiplanen utgjør tilsammen 9,1 mill. kr:

- 0,65 mill. kr i justering av helårsvirkning av økt timetall/leksehjelp, jf statsbudsjettet
- Endringer skole med 0,76 mill. kr. Justering av opprinnelig budsjett 2010 for foreldrebetaling SFO i og med at foreslått satsøkning på 30 % ble vedtatt satt til 15 % og skyss SFO
- 0,9 mill. kr. rammekorrigerende elevtall skole, se kommentarer skoleavdelingen
- Bevilgning på 3 mill. kr til eiendomsskatteprosjektet i 2011. Finansieres ved bruk av disposisjonsfond
- 2,5 mill. kr i investeringskompensasjon teknisk. Dette som en delvis kompensasjon for tidligere årlige finansierte investeringer av driftsmessig karakter på totalt 5 mill. kr.
- 1,3 mill. kr. av skjønnsmidlene avsettes til rådmannens reserverte bevilgning. Dette for å ha reserver til å kunne håndtere uforutsette utgifter i 2011

Renter og avdrag til selvfinansierende lån på 14,1 mill. kr er overført fra tjenesteproduksjon til finans, se kommentarer under finans.

I tillegg til budsjettendringer som følger av rammeendringer omhandlet ovenfor, vil det innenfor rammen til avdelingene være endringer knyttet til andre budsjettoperasjonaliseringer. Prinsippet om bruttobudsjettering er fulgt opp for å få bedre overensstemmelse mellom budsjett og regnskap.

Særlig gjelder dette lønnsutgiftene hvor det er budsjettert med økninger finansiert av sykepengerefusjon og bruk av øremerkede statlige tilskuddmidler. Denne operasjonaliseringen påvirker lønnsandelen som er omhandlet ovenfor. Budsjettet er også operasjonalisert med budsjettering av momskompensasjon som medfører redusert budsjett på kjøp av varer og tjenester med 31,5 mill. kr og tilsvarende økning på overføringer.

Kostra

KOSTRA (Kommune Stat RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet og viser hvilke områder kommunene prioriterer ressursbruken på.

Rana kommune er plassert i KOSTRA- gruppe 13 (KG 13) som defineres som "store kommuner utenom de fire største byene med innbyggertall som varierer mellom 21 000 og 111 000 personer. Gruppen består av 40 kommuner, herav fire Nordnorske kommuner og 28 kommuner fra det sentrale østlandsområdet (Østfold og Akershus).

Rana kommune har årlige "ekstrainntekter" i form av Nord-Norge-tilskudd, konsesjonsavgift, konsesjonskraft og eiendomsskatt fra kraftproduksjon og har i tillegg redusert arbeidsgiveravgift i forhold til kommuner i sammenligningsgruppen. Disse inntektene disponeres til tjenesteproduksjon og fører til høyere netto driftsutgifter på prioriterte områder. Vedlegg 6 viser utvalgte KOSTRA tall for Rana kommune sammenlignet med KG 13.

Skoleavdelingen

Skoleavdelingen			
	R - 2009	B - 2010	B - 2011
Lønnsutgifter	245 632	234 063	244 033
Lønn i % av driftsutgifter	87,6 %	88,8 %	90,7 %
Årsverk	485,5	468,0	457,0

	Inntekter	Utgifter	Netto
Regnskap 2009	-36 784	280 382	243 598
Vedtatt budsjett 2010	-32 507	263 682	231 175
Helårsvirkning lønnsøkning		9 970	
Prisjustering inntekter	-538		
Prisjustering utgifter		629	
Justering oppr. budsjett 2010		707	
Endring pensjon		-1 170	
Reduksjon sykefravær		-500	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-900	
Elevtallsnedgang skole		-4 000	
Korreksjon elevtall skole		900	
Økte oppgaver skole		1 850	
Økt selvkost SFO	-800		
Husleie RAVO		-200	
Skyss SFO		53	
Forslag ramme 2011	-33 845	271 021	237 176
Endring netto ramme			6 001

PPT			
	R - 2009	B - 2010	B - 2011
Lønnsutgifter	11 645	10 025	10 273
Lønn i % av driftsutgifter	96,7 %	85,3 %	86,3 %
Årsverk	18,5	16,5	17,0

	Inntekter	Utgifter	Netto
Regnskap 2009	-4 842	12 041	7 199
Vedtatt budsjett 2010	-4 323	11 752	7 429
Helårsvirkning lønnsøkning		248	
Prisjustering inntekter	-102		
Prisjustering utgifter		40	
Endring pensjon		-58	
Forslag ramme 2011	-4 425	11 982	7 557
Endring netto ramme			128

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

I 2010 har Rana kommune 3 336 barn i grunnskolealder. Elevene er fordelt på 9 barneskoler, 4 ungdomsskoler og 2 barne- og ungdomsskoler. 2 av barneskolene, Alteren og Dalsgrenda, har fra 1.8.2010 felles administrasjon med henholdsvis Båsmo og Hauknes skole. Storforshei barne- og ungdomsskole administrerer småskolene Storvoll og Grønfjelldal. Den siste gjenåpnet høsten 2010.

Skoleavdelingen har oppgaver innenfor morsmålsopplæring, fagopplæring på morsmål og særskilt

norskopplæring - undervisning for minoritetspråklige barn.

Skolefritidsordningen, SFO er knyttet til den enkelte barneskole.

Frikult er en enhet for elever som har deler eller hele sitt undervisningstilbud organisert utenfor skolens lokaler. Skoleavdelingen kjøper i dag tjenester til 14 elever hos stiftelsen Frikult. Avtalen med Frikult er utformet som en rammeavtale og vil koste 4,5 mill. kr i 2011.

Rana voksenopplæring ivaretar norsk- og voksenopplæring på grunnskolenivå til minoritetspråklige voksne. Voksne funksjonshemmede med rett til voksenopplæring er en tjeneste som kjøpes av Polarsirkelen videregående skole.

PPT, interkommunal pedagogisk psykologisk tjeneste, arbeider inn mot skolene og barnehagene med diagnostisering og hjelp til tilrettelegging for elever med særskilte behov. PP-tjenesten bidrar også til kompetanseutvikling av skolens personale.

For skoleåret 2010-2011 er det tatt i bruk ny modell for fordeling av skoleavdelingens ramme til skolene. Den vesentlige delen av budsjettet til den enkelte skole beregnes ut fra elevtallet, men det tas også høyde for andre forhold; blant annet snittlønn, elever med særskilte behov og skolestørrelse. Bruk av modellen har ført til en omfordeling mellom barne- og ungdomsskolene som i hovedsak har vært til fordel for ungdomsskolene.

KOSTRA

KOSTRA-tall fra viser at netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring pr elev var 8 539 kr høyere enn i KG 13. Antall elever pr lærerårsverk er lavere i Rana enn i KG 13 – 10,3 i Rana og 11,6 i KG 13.

Rana har et høyt antall elever med rettigheter etter Opplæringslovens § 5.1 – spesialundervisning. I Rana har 9 % av elevene slik rett, mens i KG 13 er det 6,9 %. Rana bruker 20,5 % av det totale lærertimetallet til spesialundervisning, mens KG 13 bruker 15,2 %. For Rana ligger utgifter til skolebygg over sammenligningsgruppen. I gjennomsnitt disponerer en elev i Rana 18,5 m², mens en elev i KG13 disponerer 15,8 m².

Grunnskolen prioriteres høyt, men samtidig viser tallene at det koster mer å få en elev gjennom grunnskolen i Rana enn gjennomsnittet i KG 13. Årsakene til dette er sannsynligvis flere, bl.a. en dyrere struktur, mindre effektiv organisering, høyere utgifter til skyss og et høyt antall elever med rettigheter til spesialundervisning.

Prioriteringer i 2011

Det var i økonomiplanen forutsatt et nedtrekk i rammen for 2011 på 4 mill. kr knyttet til elevtallsnedgang. Elevtallet 1.8.10 viser at det er 23 flere barn i skolene enn prognosen forutsa. Rammereduksjonen er derfor korrigert med 0,9 mill. kr. I tillegg er det tatt 0,5 mill. kr, som besparelse på redusert sykefravær og 0,9 mill. kr som avdelingens andel av generelt nedtrekk, totalt 4,5 mill. kr. I budsjettforslaget er statsbudsjettet fulgt opp med korrigerende i forhold til helårsvirkning av leksehjelp og økt timetall med 0,65 mill. kr. For å følge opp vedtatt økonomiplan, må aktivitetsnivået i skolen reduseres fra oppstart av skoleåret 2011–2012. Grunnlaget for skolens drift er basert på bemanning for skoleåret og ikke for kalenderåret. Konsekvensene av vedtatt økonomiplan må være innarbeidet fra 1. august 2011.

Etter reduksjon i driftsrammen for skoleåret 2010-2011 er situasjonen slik at flere av skolene i Rana har problemer med å holde sine rammer. I tillegg til reduksjon i driftsrammer er dette også en konsekvens av ny fordelingsmodell. Det er barneskolene som har størst problemer. For å imøtekomme redusert bemanning må skolene prioritere bort oppgaver som belaster lærernes undervisningsplikt. Det kan bety deltagelse i prosjekter, teamlederfunksjoner som belaster undervisningsplikt, fravær for deltagelse i kurs og etter- og videreutdanning osv.

Utgiftene til spesialundervisning synes for høye i Rana. Det er et prioritert mål å redusere disse, og i stedet styrke den tilpassede opplæringen. PP-tjenesten i Rana arbeider for å endre sin organisering. Dette for å styrke det systemrettede arbeidet mot skolen for derigjennom og "vri" ressurser fra spesialundervisning til tilpasset opplæring.

Det er i 2010 igangsatt prosjekteringer av renoveringer/oppgraderinger av to kombinerte og to barneskoler. Det er imidlertid på ungdomstrinnet at behovet er størst, men en prioritering av byggene forutsetter avklaringer i forhold til fremtidig struktur.

Omdisponeringer innen egen ramme

Med virkning fra 1.8.2010 ble skolematordningen avvirket. Dette antas å gi en besparelse på i underkant av 2 mill. kr. for 2011. Samtidig er Grønfejldal skole gjenåpnet. Årlige kostnader til drift her ligger i overkant av 1 mill. kr. Da skolematordningen ble avvirket falt foreldrebetalingen til formålet bort. Foreldrebetalingen har vært med på å finansiere mat til barn i SFO. Økte utgifter til

skolene her beløper seg til i underkant av 0,8 mill. kr for budsjettåret 2011.

Utfordringer

De nasjonale prøvene for perioden 2007 til 2009 viser en negativ tendens. Tendensen er sterkest på 8. trinn og noe svakere på 5. trinn. Selv om de nasjonale prøvene måler en begrenset del av skolens hele målsetting er resultatene bekymringsfulle.

For skoleåret 2010-2011 er elevtallet 3 336. Elevtallsprognoser lagt til grunn i skolestruktur-saken viser en nedgang til 3 009 elever for skoleåret 2013-2014. Ytterligere reduksjon i driftsrammen, som følge av nedgang i elevtallet gjør derfor snarlige vurderinger med hensyn til strukturelle endringer nødvendig.

21.9.2010 ble det lagt fram sak for Oppvekstutvalget – "Skole for framtida". Saken er et svar på kommunestyrets bestilling på et prosjekt som skal bidra til å avklare hvordan Rana kommune skal møte utfordringene som er beskrevet over. Det pågår allerede ulike prosjekt og det gjøres arbeid som er i tråd med kommunestyrets bestilling. Skoleårene 2007-2008 til 2009-2010 har alle barneskolene i kommunen deltatt i ei større satsing på matematikk – Mattemagi. Lærere på barnetrinnet har slik styrket sin kompetanse i faget. Fra skoleåret 2008-2009 fram til og med skoleåret 2011-2012 vil alle skoler i Rana ha vært igjennom programmene "Respekt" eller "Bedre læringsmiljø". Programmene har som mål å skape gode læringsmiljø gjennom tydelig klasseledelse og begrense fravær, disiplinwansker og atferdsproblematikk. Samarbeid skole heim er også viktig.

Fra skolestart 2010-2011 er det iverksatt plan for kartlegging av elevenes kunnskap og ferdigheter i sentrale fag. Kartleggingen skal sikre at ingen elever "glipper" gjennom skoleløpet, og at de elevene som kommer under kritisk grense blir ivaretatt. Det arbeides med system for å sikre oppfølging av Opplæringslovens § 13-10. Skoleeier skal ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i lover og forskrifter overholdes. Systemet skal dessuten sikre oppfølging av resultatene fra de nasjonale kvalitetsvurderingene som departementet gjennomfører.

Den viktigste oppgaven og de største utfordringene for perioden framover blir å "samle" pågående kvalitetsarbeid og styrke det under en felles strategi for alle skolene i Rana. Like viktig blir det å avklare framtidig skolestruktur for å sikre at mest mulig av ressursene kommunen bruker til opplæring kommer flest mulig av elevene til gode.

Barnehageavdelingen

<i>Barnehageavdelingen</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	75 741	81 591	85 093
Lønn i % av driftsutgifter	50,8 %	55,2 %	57,6 %
Årsverk	165,0	176,9	180,0

	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-136 803	149 059	12 256
Vedtatt budsjett 2010	-129 921	147 678	17 757
Helårsvirkning lønnsøkning		3 502	
Prisjustering inntekter	-3 554		
Prisjustering utgifter		1 753	
Endring pensjon		-700	
Reduksjon sykefravær		-200	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-500	
Rammejustering økonomiplan		-1 600	
Innlemming ørem.tilskudd	128 541		
Selvfinansierende lån		-1 762	
Forslag ramme 2011	-4 934	148 171	143 237
Endring netto ramme			125 480

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

Økonomisk går barnehagene inn i sitt første år med ressurser via rammetilskudd. Til og med 2010 fikk barnehagene statstilskudd gjennom øremerkede midler.

Barnehageavdelingen har i løpet av de siste årene hatt en stor økning i produksjonen.

Avdelingen har siden våren 2007 frem til høsten 2010 økt fra 1 162 barnehageplasser til 1 345 plasser. I henhold til barnehagelovens § 12a "Rett til barnehageplass", har Rana full behovsdekning høsten 2010:

§12a Rett til plass i barnehage

Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes plass, har etter søknad rett til å få plass i barnhage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barnet har rett til plass barnehage i den kommunen der det er bosatt. Kommunen skal ha minimum ett opptak i året. Søknadsfrist til opptaket fastsettes av kommunen.

Høsten 2010 opplevde kommunen etter flere år å ha kunnet tilby plass til alle som søkte innen fristen, at en ikke greide å tilby plass til alle som fylte 1 år etter 1. september.

Pr. 20. september 2010 var det 77 barn som ikke hadde fått plass høsten 2010.

For å kunne imøtekomme det reelle behovet, ble det vedtatt følgende i årsbudsjett 2010:

- *Med bakgrunn i at det statlige barnehageløftet videreføres med utbygging av Storforshei barnehage og Selfors barnehage i 2010.*

Det har nå vært jobbet med de to prosjektene. Storforshei barnehage er nå ferdig prosjektert og vil via avdelingens ramme kunne finansieres som et selvfinansiert prosjekt.

For utvidelse/ nybygg av Selfors barnehage har det vært sett på muligheten til å finne en ny og større tomt. Dette har en ikke lyktes med, og det må derfor søkes å finne løsning på eksisterende tomt. Dette er det ikke mulig å kunne finansiere innenfor avdelingsrammen, dermed må dette eventuelt prioriteres i økonomiplan 2012 – 2015.

KOSTRA

Barnehageavdelingen i Rana scorer bra på de aller fleste indikatorer i forhold til sammenlignbare kommuner i KG 13.

- Indikatorer viser økonomisk effektiv drift
- God kvalitet i form av blant annet høy dekning av førskolelærere
- God dekning på tjenesten

Prioriteringer i 2011

Avdelingen skal etablere gode systemer for tildeling av ressurser til både private og kommunale barnehager i forbindelse med overgangen fra øremerkede midler til rammetilskudd.

Etter en periode med stor kapasitetsøkning, vil det nå i større grad prioriteres stabilitet og kvalitet på tjenesten. Barnehagene styrkes noe på ledelse for å kunne tilfredsstille loven. Det legges inn en 20 % stilling pr. barnehage til styrkning.

Utfordringer

- Etablere rett nivå på kapasiteten i forhold til behov
- Utområdene i barnehagene har store mangler som bør prioriteres, jfr. FAN plan

Helse- og sosialavdelingen

<i>Helse- og sosialavdelingen</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	180 419	188 906	196 455
Lønn i % av driftsutgifter	73,4 %	76,7 %	78,3 %
Årsverk	283,9	296,5	301,6

	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-79 928	245 897	165 969
Vedtatt budsjett 2010	-72 917	246 379	173 462
Helårsvirkning lønnsøkning		7 549	
Prisjustering inntekter	-1 862		
Prisjustering utgifter		1 216	
Endring pensjon		-1 560	
Reduksjon sykefravær		-400	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-800	
Fysioterapi		1 544	
Krisesenter	3 510		
Selvfinansierende lån		-6 127	
Forslag ramme 2011	-71 269	247 801	176 532
Endring netto ramme			3 070

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

Helse- og sosialavdelingen har en noe presset regnskapssituasjon i 2010, men har som arbeidsmål å nå budsjettmålet. En årsak til situasjonen og usikkerhet rundt budsjettmål-oppnåelse knyttes blant annet til presset drift av barnevernet og drift av den interkommunale legevakten. Det er også en økt etterspørsel av tjenester innen miljøterapeutisk avdeling, rus-avdelingen og avdeling for psykisk helsearbeid. Presset knyttes både til økt tilfang av oppgaver, men også til avvik mellom budsjett og regnskap. Kurs, opplæring og reisevirksomhet holdes på et minimum. Avdelingen utøver en stram tjenesteforvaltning.

Arbeidet med pandemien ble avsluttet 1. kvartal 2010. Halvparten av kommunens innbyggere hadde da valgt å få vaksinen mot svineinfluensa. Kommunens arbeid med pandemien er oppsummert og smittevernplanen er justert med bakgrunn i erfaringen som ble gjort. Første halvår 2010 ble Helseparken evaluert. Evalueringsrapporten som er svært positiv til tiltaket forelå i juni 2010. I samarbeid med nabokommunene Hemnes, Nesna, Lurøy og Rødøy samt Helgelands-sykehuset har kommunen med bakgrunn i søknad mottatt statlige prosjektmidler. Midlene tildeles til videreutvikling av Helseparken og samhandlings-tiltak forankret i kommende samhandlingsreform,

som særlig berører kommunehelsetjeneste og spesialisttjeneste. Andre aktuelle områder beskrevet i forprosjektet er folkehelsearbeid, demensomsorg og lindrende behandling. Knyttet til elektronisk meldingsutveksling av helse-opplysninger, ble det våren 2010 startet et prosjekt for å forberede og iverksette bruk av Helsenet i kommunen.

I henhold til ny lov om krisesentertilbud med virkning fra 1.1.2010 gir Rana kommune krisesentertilbud for menn i samarbeid med kommunene Hemnes, Nesna, Lurøy og Rødøy fra 2010. Dette er en del av det samlede krisesentertilbudet for de samme kommuner. Finansiering av krisesentertilbudene går fra øremerket statlig finansiering til å inngå som en del av kommunens rammetilskudd fra 2011.

Kommuneoverlegestillingen ble tiltrådt i august 2010.

Det er budsjettet med økte lønnsutgifter finansiert av statlige overføringer knyttet til ressurskrevende tjenester og øremerkede tilskudd innen rusomsorg.

Det er nedsatt et arbeidsutvalg som utarbeider en behovsanalyse vedrørende fysioterapitjenesten i Rana, herunder private hjemler. Utvalgets konklusjon foreligger ikke pr. oktober 2010. Kommunes finansieringsansvar for avtalebaserte fysioterapitjenester styrkes. Dette knyttes til kommunens årsverk vedrørende avtaler for fysioterapeuter og uttrykkes i økning av tilskudd på 1,5 mill. kr.

KOSTRA

Innen barnevernet ligger netto driftsutgifter pr. innbygger lavere i Rana kommune i 2009 enn gjennomsnitt i KG 13. Andel barn 0 – 17 år i barnevernstiltak er høyere i Rana kommune i 2009 enn gjennomsnitt i KG 13. Netto driftsutgifter pr barn i barnevernet er lavere i Rana kommune i 2009 enn gjennomsnitt i KG 13. Samtidig ligger Rana kommune over KG 13 når det gjelder stillinger med fagutdanning pr. 1 000 barn 0-17 år.

Innen kommunehelse ligger netto driftsutgifter pr. innbygger i 2009 noe over gjennomsnitt i KG 13. Antallet avtalte årsverk (private fysioterapihjemler) pr 10 000 innbyggere i 2009 ligger over gjennomsnitt i KG 13. Netto driftsutgifter til forebyggende helse pr. innbygger i 2009 ligger under gjennomsnitt i KG 13. Tilsvarende ligger netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste i 2009 over KG 13. Andel legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem i 2009 ligger over KG 13.

Prioriteringer i 2011

- Forberede samhandlingsreformen hvor videreutvikling av Helseparken, forebyggende helsearbeid herunder videreutvikling av folkehelsearbeidet. Interkommunalt samarbeid er plattform for arbeidet
- Videreføre utviklingsarbeidet knyttet til forberedelse og iverksetting av elektronisk meldingsutveksling
- Avklaring med Fylkesmannen om statlig styrking av det kommunale barnevernet
- Sikre videreføring av LAR-tiltakene
- Utvikling av boligsosialt arbeid som en del av boligpolitisk handlingsplan i partnerskap mellom Husbanken og Rana kommune
- Utvikling av et samlet interkommunalt krisesentertilbud for kvinner, barn og menn, herunder avtaleinngåelse med samarbeidende kommuner. Endring av statlig overføring fra øremerket tilskudd til en del av kommunens rammebevilgning
- Ytterligere forbedring av nødvendige rammebetingelser for å kunne gi tjenester, herunder bolig med bistand og helsehjelp til rett pris. I det ligger byggestart av Mobekken og andre boligprosjekt som fremkommer i budsjettet
- Videreutvikle samarbeidet med lokalt NAV kontor, herunder å oppnå en helhetlig flyktningtjeneste og god forvaltning og praksis i bruken av kvalifiseringsprogrammet
- Bosetting av inntil 50 flyktninger
- Det vil også i 2011 påløpe ekstra utgifter til operasjonalisering av nye legehjemler
- Forbedre samordning av tjenester innen arbeid med barn og unge

Omdisponeringer innen egen ramme

Uavklarte forhold som kan bety omdisponeringer er følgende:

- Fysioterapitjenesten
- Arbeidet med samhandlingsreformen
- Nye kontorlokaler for helse- og sosialavdelingen knyttet til eventuell etablering av Høgskolesenter i Stakobygget

Omdisponeringer skal gjennomføres for å drifte Mobekken omsorgsboliger og Heimengveien bofellesskap 2 innen dagens ressursramme.

Utfordringer

Samhandlingsreformen vil prege økonomiplanperioden. I dette ligger blant en videreutvikling av samordning og samarbeid med berørte nabokommuner, Helgelandssykehuset og Helse Nord. Som vertskommune og regionsenter må Rana kommune ta ansvar for å fremdrifte dette utviklingsarbeidet. Dette berører flere områder som folkehelsearbeid, rehabilitering/habilitering, rus, psykisk helsearbeid, jordmortjeneste og tjenester innen andre helse-/medisinske områder. Rana kommune vil få et større og utvidet ansvar på tiltakssiden herunder også for kvalitet og finansiering som en del av en statlig overordnet reform.

Staten har nå lagt ut til høring:

Ny Helse og omsorgslov, ny Folkehelselov og ny Helse og Omsorgsplan.

Rana kommune samarbeider med nabokommuner og er vertskommune når det gjelder krisesenter og interkommunal legevakt. Samarbeidet belyses for om mulig og også gjelde barnevern. Som en konsekvens av interkommunalt samarbeid knyttet til samhandlingsreformen kan også andre områder aktualiseres for samarbeid. Det etterspørres økt kapasitet knyttet til institusjonsavlastning for familier med funksjonshemmede barn, ungdom og unge voksne. Det etterspørres også flere boliger for vanskeligstilte, herunder unge voksne utviklingshemmede og innen rus og psykisk helsearbeid.

Utvikling av nye botilbud for vanskeligstilte hjemlet i boligpolitisk handlingsplan.

Utvidelser og eller forbedringer innen barnevern, helsesøster- og jordmortjeneste, hjelpemiddeltjeneste, dagtilbud og avlastning.

NAV kommune

NAV kommune			
	R -	B - 2010	B - 2011
Lønnsutgifter	10 937	9 146	9 385
Lønn i % av driftsutgifter	21,6 %	18,6 %	19,0 %
Årsverk	15,0	15,0	16,0

	Inntekter	Utgifter	Netto
Regnskap 2009	-6 635	50 738	44 103
Vedtatt budsjett 2010	-5 141	49 231	44 090
Helårsvirkning lønnsøkning		239	
Prisjustering inntekter	-133		
Prisjustering utgifter		1 105	
Endring pensjon		-61	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-200	
Kvalifiseringsprogrammet	4 405		
Forslag ramme 2011	-869	50 314	49 445
Endring netto ramme			5 355

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

NAV Rana har i dag 15 årsverk I tillegg kommer kommunens andel på 0,5 årsverk for NAV leder. Det er stor pågang fra brukere som etterspør økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning generelt, gjeldsrådgivning, disponeringsavtaler og bistand til midlertidig bolig. Kontoret har fått økt ansvar og flere oppgaver innenfor det kommunale tjenesteområdet. Økt fokus på oppfølging av enkeltbrukere og tilgjengelighet er en stor utfordring for kontoret fremover.

Kvalitet i saksbehandlingen, tilgjengelighet til tjenestene og oppfølging knyttet til arbeid og aktivitet er ikke god nok. Økt ansvar for å vurdere økonomiske hjelpetiltak til rusavhengige, midlertidig bolig og oppfølging av brukere i kvalifiseringsprogram og stor saksmengde tilsier at hver saksbehandler har for mange saker til at det er mulig å få til kvalitet i forvaltningen av den økonomiske sosialhjelpen.

Pr september 2010 har kommunen færre sosialhjelpsmottakere sammenlignet med samme tidspunkt i 2009. Det forventes ikke en større økning i 2010, forutsatt at flere av de som i dag mottar sosialhjelp som hovedinntektskilde, får alternativ inntektssikring og at tiltak videreføres til unge mellom 18 og 25 år.

De største utgiftene er ordinær sosialhjelp, lønnsutgifter til deltakerne i kvalifiseringsprogrammet og sosialhjelp til flyktninger.

Hittil i år er antall unge med behov for økonomisk sosialhjelp redusert noe sammenlignet med 2009. flere tidligere langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp mottar nå lønn gjennom deltagelse i kvalifiseringsprogrammet.

Måltallet for deltagere i kvalifiseringsprogrammet i 2010 er 48. Dette er brukere med svært begrensede rettigheter i forhold til folketrygden, og som ellers ville ha mottatt økonomisk sosialhjelp. Det er ventet at måltallet for 2011 blir redusert over hele landet og også for Rana.

Kvalifiseringsprogrammet er et av de viktigste virkemidlene for å bekjempe fattigdom. Programmet er et arbeidsrettet program og skal bidra til kvalifisering til arbeidslivet. Dersom deltaker fyller inngangsvilkårene til deltagelse i programmet er dette en rettighet hjemlet i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

I 2009 ble NAV Rana tilført 4 mill. kr. I 2010 tyder prognosene på at budsjettet overholdes med bakgrunn i redusert vekst av sosialhjelpsmottakere og at øremerket tilskudd til kvalifiseringsprogrammet er økt.

Arbeidsmarkedssituasjonen har en umiddelbar effekt på sosialhjelpsutbetalingene. Arbeidsmarkedet og tilgang til arbeidsrettede tiltak, vil påvirke nivået på økonomisk sosialhjelp fremover.

KOSTRA

Rana kommune har i forhold til sammenligningsgruppen en høyere andel sosialhjelpsmottakere og dermed også høyere utgifter til sosialhjelp.

Prioriteringer i 2011

Det er av stor betydning at brukere lykkes i kvalifiseringsprogrammet, at unge fortsatt prioriteres til arbeidsmarkedstiltak, at kostnader knyttet til bolig reduseres gjennom ulike tiltak, økt innsats for kvalifisering til arbeidsrettede for flyktninger slik at disse i større grad blir selvhjulpne.

Kvalifiseringsprogrammet inkludert individstønadene videreføres i sin helhet 2011. Dette gir mulighet for å opprettholde aktiviteten. Bemanningen styrkes med ett årsverk gjennom å omdisponere tilskuddet innenfor egen ramme, for å styrke oppfølging av deltakere i programmet

Utfordringer

For å holde budsjettammen er det fortsatt behov for tiltak og prioriteringer i arbeidet for å oppfylle kvalitet på tjenestene og imøtekomme lovkrav.

- Omdisponering av den økonomiske rammen til kvalifiseringsprogrammet gjennom økt stillingsressurs
  - Sikre inntekter i form av statlige refusjoner i forskuttet sosialhjelp
  - Økt samhandling og felles prosjekter til bostedløse/vanskeligstilte på boligmarkedet skal gi positiv effekt på sikt. Mindre press i boligmarkedet med lavere husleie vil gi en effekt i forhold til lavere sosialhjelpsutgifter til dette formål
  - Fortsatt økt innsats for at flere brukere vil gå over i arbeidsrettede tiltak som skal kvalifisere for utdanning og arbeid på sikt gjennom "prosjekt" 300"/ "Ny Giv" for å hindre frafall i vgs. og hindre at unge blir avhengig av økonomisk sosialhjelp
  - Sikre "rett ytelse" til langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp slik at vi får en nedgang i brukere med sosialhjelp som hovedinntektskilde til forsørgelse
- Iverksette tiltak for flyktninger slik at flere kvalifiseres til arbeidslivet. Mange har sosialhjelp som hovedinntektskilde til forsørgelse av seg selv og sin familie. Tidlig fokus på kvalifiserende tiltak
  - Styrke kompetansen i økonomirådgivningen generelt og vurdere tiltak i den forbindelse til brukere som ikke greier å forvalte sin økonomi. Samarbeid regionalt bør initieres. Det utbetales mye sosialhjelp som tilleggsøknader/krisehjelp i denne sammenheng
  - Flere langtidsmottakere over på kvalifiseringsprogrammet og bruk av statlig tiltak og virkemidler
  - Arbeide for god samhandling med øvrige kommunale tjenester for at kommunen skal nå viktige virksomhetsmål for sine innbyggere
  - Til enhver tid foreta nødvendige tilpasninger i egen organisasjon for å nå viktige virksomhetsmål og styrke arbeidet med oppfølging av brukere og kvalitetssikring av den økonomiske sosialhjelpen

Omsorgsavdelingen

<i>Omsorgsavdelingen</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	265 588	274 843	285 168
Lønn i % av driftsutgifter	88,6 %	89,8 %	90,9 %
Årsverk	446,3	457,3	461,8

	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-61 554	299 825	238 271
Vedtatt budsjett 2010	-57 887	306 091	248 204
Helårsvirkning lønnsøkning		10 325	
Prisjustering inntekter	-1 194		
Prisjustering utgifter		544	
Endring pensjon		-3 385	
Reduksjon sykefravær		-600	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-1 000	
Rammeøkning institusjonsplasser		2 200	
Rammeøkning åpen omsorg		2 300	
FDV Gruben sykehjem		-410	
Selvfinansierende lån		-1 689	
Forslag ramme 2011	-59 081	314 376	255 295
Endring netto ramme			7 091

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

Omsorgsavdelingen har 257 sykehjemsplasser, herav 31 korttids-/avlastningsplasser (ca 12 %).

Avdelingen har 901 personer i hjemmebaserte tjenester, 15 av disse mottar tjenester for mer enn 35,5 timer i uken. 6 personer har brukerstyrt personlig assistanse.

Omsorg har en nedgang i sykefraværet fra 11,6 % pr juli 2009 til 10,7 % pr juli 2010.

Avdelingen har sterk fokus på å drifte innenfor budsjettrammen. Tidligere har det vært problemer med å overholde rammene innen sykehjem-driften. Fra 2009 gjelder det også for de hjemmebaserte tjenestene.

Rammeøkningen er utregnet i forhold til prognosert vekst av antall eldre i Rana, med basis i 2009 nivået. Det gir en tilførsel på 4,5 mill. kr i 2011. Til fradrag kommer en rammereduksjon på 1,6 mill. kr. Den reelle rammeøkningen blir på 2,9 mill.kr i 2011, og gir rom for:

- Helårsdrift av 2. etasje m/16 plasser på Gruben nye sykehjemsavdeling (pleie og FDVU) som ble tatt i bruk medio 2010
- Helårsdrift ved Hauknes omsorgsbolig
- Demenskoordinatorstillingen, opprettet i 2010 av statlige skjønnsmidler, og som i 2011 må dekkes av kommunen selv

Den tradisjonelle hjemmebaserte omsorgstjenesten får dermed ingen økte ressurser i 2011. Det igjen gir kommunen store utfordringer med å utvikle omsorgstjenestene i tråd med strategiplanen, heri også demensplan Rana.

KOSTRA

Rana kommune scorer fortsatt bra både på tjenesteindikatorer og på økonomiske indikatorer i forhold til sammenlignbare kommuner. Noe som understøtter dette er:

Tjenesteindikatorer

Avdelingen har en høyere andel personell med fagutdanning, høyere andel sykehjemsplasser og høyere andel plasser øremerket demente. Flere av kommunens innbyggere nås med tjenester enn i sammenligningskommunene.

Økonomiske indikatorer

Rana ligger på samme nivå på brukerbetaling for hjemmehjelp og for sykehjemsplass som KG 13.

Rana bruker mindre penger til pleie både pr sykehjemsplass og innen hjemmetjenester, der kommunen bruker mindre penger i snitt pr innbygger over 67 år og pr innbygger over 80 år enn KG 13.

Utviklingen over tid viser at en sakte beveger seg fra en omsorgstjeneste med hovedfokus på institusjonsrettet tjeneste til et mer hjemmebasert fokus. Dette må det bygges videre på. Dette for at kommunen bedre kan møte de store utfordringene som kommer, med tilgang på færre omsorgsytere, andre økonomiske rammebetingelser, flere eldre med omsorgsbehov, samt nye oppgaver og grupper med omsorgsbehov

Prioriteringer i 2011

Kommunen må planlegge ut fra de utfordringer som er nevnt i avsnittet ovenfor. Økonomiplanen legger premisser for de kommende år og det er nødvendig å styre/prioritere allerede nå, slik at kommunen er budd på framtiden.

Hovedmålsettingen blir derfor å bygge videre på, og å utvikle den strukturen som er påbegynt, og som sikrer at de som virkelig trenger hjelp er de som får hjelp. Hjelpen skal gis på rett nivå i omsorgstrappa. Da må de ulike deltjenestene i omsorgstrappa være utbygd, tilgjengelig, riktig dimensjonert og riktig balansert i forhold til hverandre. Derfor velger en nå å innfase Gruben nye sykehjem gradvis ved først å ta i bruk 2. etg med 16 langtidsplasser. De resterende 11 plassene i 1. etg. (ca 9 mill/årsbasis) må vente.

To andre faktorer som tilsier at en bør vente med å ta i bruk de siste plassene er at:

- Samhandlingsreformen som evt. kan utløse behov for andre typer institusjonsplasser
- Det foreslås å renovere Selfors sykehjem. Den praktiske gjennomføringen med det er ikke klarlagt, men det kan bli behov for å flytte pasienter midlertidig. De ledige plassene ved Gruben nye sykehjem kan evt. bli aktuelle i den forbindelse, i tillegg til de ni plassene i tidligere Ytteren korttidsavdeling 2

Finansielle utfordringer 2011

- Det er kommet til to nye brukere innen kategorien ressurskrevende tjenester
- Det er underdekning og venteliste til dagpass. Kommunen har ledige lokaler
- Behovet for økt medisinsk kompetanse: Sykehjemslegetilling på Selfors sykehjem kan ikke økes opp til vedtatt norm. I tillegg er det behov for en egen lege med eldrelegefunksjon i omsorgsavdelingen
- Forebygging er et viktig element i samhandlingsreformen. Servicesenterdriften i Kirkegt. 14 er opphørt - et forebyggende tilbud rettet mot hjemmeboende eldre

Utviklingsarbeid 2011

- Demensplan for Rana: Det skal etableres demenslag i hjemmetjenester, pårørende-skoler og økt fokus på opplæring
- Selfors omsorgsbolig har vært satt på vent. I 2011 må planleggingen starte igjen
- Mobekken omsorgsboliger, et samarbeidsprosjekt mellom helse- og sosialavdelingen og omsorgsavdelingen.
- Økt aktivitet
- Samhandlingsreformen, heri elektronisk meldingsutveksling/Norsk Helsenett.
- Uønsket deltid
- Reduksjon i sykefravær/IA-avtalen
- Rekruttering
- 4-årig partnerskapsavtale Husbanken/Rana kommune

Omdisponeringer innen egen ramme

Omsorgsdistriktene v/distriktsleder kan gjøre omdisponeringer innen sine fullmakter og evt. flytte ressurser fra en underavdeling til en annen innenfor sine ansvarsområder.

Utfordringer

I gjeldende økonomiplan er rammeøkningen koblet opp mot den demografiske fremskrivningen av eldre og med basis i å opprettholde tjenestenivået slik det var 2009 knyttet mot eldreveksten (alene):

	2011	2012	2013	2014
Økonomiplanen, rammeøkning intitusjoner	2,2 mill	6,7 mill	9,7 mill	11,2 mill
Økonomiplanen, rammeøkning hjemmetjen.	2,3 mill	4,2 mill	6,7 mill	9,3 mill

Den vedtatte strategien for omsorgstjenesten (nevnt tidligere) må utvikles. Utfordringene i forhold til dette er nevnt under pkt. 2

"Prioriteringer i B-2011". Andre utfordringer er:

- Statlig: Samhandlingsreformen, ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, ny lov om folkehelse, ny nasjonal helse- og omsorgsplan. Det regjeringsoppnevnte "Kaasa-utvalget" kommer med en utredning ang. omsorgslønn.
- Området kulturell spaserstokk har ikke tilfredsstillende planer eller tilbud i kommunen.
- Større investeringer for å gjøre Ytteren bosenter, Talvikparken bosenter og Utskarpen bosenter (bygget rundt 1980) til framtidsretta boliger: her må det gjøres et kartleggingsarbeid + spille på lag med Husbanken for å se om deres virkemidler kan innpasses i dette.
- Sykesignalanlegg ved Selfors og Gruben sykehjem er utdatert og man kan ikke skaffe deler til disse ved behov for reparasjon.
- Småinvesteringer (til HMS-formål og utskifting av gammelt utstyr, pasientmøbler i sykehjem).

Kulturavdelingen

<i>Kulturavdelingen</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	28 642	29 654	30 630
Lønn i % av driftsutgifter	59,2 %	61,3 %	61,6 %
Årsverk	59,2	55,5	55,2

	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-15 357	48 385	33 028
Vedtatt budsjett 2010	-13 172	48 359	35 187
Helårsvirkning lønnsøkning		976	
Prisjustering inntekter	-350		
Prisjustering utgifter		424	
Endring pensjon		-228	
Reduksjon sykefravær		-50	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-150	
Forslag ramme 2011	-13 522	49 331	35 809
Endring netto ramme			622

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

Kulturavdelingen har prioritert å opprettholde mest mulig tjenesteproduksjon i driftsavdelingene. Budsjettreduksjonene er tatt inn gjennom å fjerne stillinger som ikke direkte berører denne. Kulturkontoret er nedlagt, og avdelingen har foretatt stillingskutt på biblioteket og i ungdomsklubbdriften. Det er iverksatt en organisasjonsprosess for å se på hvilke muligheter som fins for å dekke inn funksjonene etter nedlagte stillinger gjennom mer systematisk samvirke mellom avdelingene.

Avdelingen har opprettholdt samlet tjenestenivå i kulturskolen. Elevinntaket er økt noe på bekostning av dirigenttjenestene. Kulturskolen har imidlertid fortsatt betydelige ventelister. Dette er en de største utfordringene. Det gis hovedsakelig undervisning på musikkområdet, men også andre kunst- og kulturuttrykk er med i tilbudet. KammeRana har hatt nok et aktivt år og blant annet representert Rana kommune i Petrozavodsk. KammeRana er en samarbeidsordning mellom Rana kommune og fylkeskommunen. Fylkeskommunen har satt i gang en evaluering av ordningen og det er grunn til å vente forslag om endringer.

Biblioteket har opprettholdt gode åpningstider og antall arrangementer, men har de siste årene redusert noe på innkjøp av media. Biblioteket er mye besøkt av mange ulike grupper. Skoleelever og studenter bruker det som informasjonsbase, og pensjonister søker gjerne daglig til biblioteket for å lese aviser og møte kjente.

Svært mange innvandrere bruker biblioteket, og institusjonen bidrar vesentlig til integrering av disse. Bokutlånet ligger høyt på Rana bibliotek. Biblioteket har en rekke arrangementer, bl.a. lesestunder for barnehagebarn, leksehjelp for unge innvandrere, bokdager, eldrearrangement og Havmannsdagen. Havmannsprisen, som deles ut under Havmannsdagen, har utviklet seg til å bli en viktig nordnorsk litterær pris med nasjonal oppmerksomhetsverdi.

Planene om felles bibliotek med høyskolene i det nye kunnskapssenteret som er under planlegging, åpner nye og spennende muligheter for et framtidig bibliotektilbud for Ranas innbyggere. Her kan en slå sammen ressurser fra tre institusjoner: Rana bibliotek, Nordland fylkesbibliotek og høyskolenes bibliotek. Det er et spennende og unikt prosjekt som vil gi Mo i Rana et skikkelig løft som kunnskapsby.

Fritidstilbud til unge er opprettholdt i de mest befolkede nærmiljøene, men ligger også i år langt unna målet i strategiplanen. Ungdommens hus har godt besøk, noe som er en utfordring i forhold til budsjettene. Omorganiseringer har vært foretatt for å reallokere ressurser mellom Ungdommens hus og ungdomskubbene. Rockens hus har vært stengt på grunn av brannsikkerhetspålegg, men påregnes gjenåpnet i nær framtid. Utbedringsarbeidene har vært gjort på dugnad, og i den sammenheng har en hatt stor glede av at også voksne brukere er en del av miljøet.

Kinoene over hele landet har hatt et besøksmessig svakt år i 2010, og ser ut til å komme ut med besøk godt under fjoråret. Dette gjelder også i Rana. Store svingninger i kinobesøket er normalt, og skaper uforutsigbarhet med hensyn til rammene for virksomheten. En bør derfor vurdere om denne virksomheten kan drives med regnskaps- og budsjettmessige rammebetingelser som utjevner de store årlige variasjonene over flere år.

Kinotilbudet er fortsatt ansett som bra i forhold til byens størrelse, men er i et noe lengre perspektiv i ferd med å redusere sin posisjon på grunn av for liten visningskapasitet, kombinert med utleie til kulturhusaktiviteter. Etablering av kulturhus og en tredje kinosal vil ha stor betydning, også for kinotilbudet.

Høsten 2010 ble kinoen digitalisert. Dette åpner muligheter for et mer fleksibelt kinotilbud, bl.a. med 3D-visninger, og derigjennom økt besøk. På sikt vil kinoen kunne være byens storstue for digital overføring og visning av mange typer informasjon og begivenheter.

Samfunnshuset er etter hvert betydelig nedslitt, og bruken er svært stor. Her er det stort behov for oppgraderinger og vedlikehold.

Det nedlagte kulturkontorets virksomhet, som har vært saksbehandling av tilskuddsøknader, kontaktarbeid mot lag og foreninger samt egne arrangementer (konserter, 17.mai, Havmandagen og lignende), er overført dels til kultursjefen og dels til andre avdelinger. Gjennom et påbegynt organisasjonsarbeid må dette finne bedre og mer holdbare løsninger.

KOSTRA

Korrigerte kostratall viser netto driftsutgifter til kultur per innbygger på ca 1 700 kr. Gjennomsnitt i KG 13 er 1 562 kr, Bodø har 1 854 kr, Vefsn 1 813 kr. Utgiftene for Rana er på linje med gjennomsnittet for Nordland.

Andelen av kommunens samlede netto driftsutgifter som går til kultur har gått noe ned, og er omtrent på linje med KG 13.

Kostrafunksjonen kultur omfatter også idrett. Det betyr at ca 75 % av utgiftene i denne funksjonen går over kulturavdelingens budsjett, mens ca 25 % ligger i budsjettet på teknisk avdeling.

Brutto og netto driftsutgifter til kultur har lik andel, mens KG 13 har lavere bruttoandel. Det gjenspeiler at Rana har god effektivitet, inntjening og ekstern finansiering.

Rana kommunes vertskapsavtale for Nordland teater ble inngått i 1979, og innebærer et årlig driftstilskudd som tilsvarer ca 10 % av hele kulturbudsjettet. Beløpet var i 2009 vel 3,4 millioner, eller 135 kroner per innbygger. Dersom en ikke regner denne utgiften inn i kostratallet for kultur, vil Rana kommunes utgifter bli liggende på nivå med KG 13.

Kostratallene for kvalitet i kultur inneholder bare indikatorer for biblioteket. Disse viser bedre ytelser på alle punkt enn det vi finner for sammenligningsgruppa.

Omdisponeringer innen egen ramme

Det foregår fortløpende omdisponeringer innen avdelingenes egne rammer for i størst mulig grad å oppfylle målene som er lagt i strategi- og virksomhetsplaner.

Utfordringer

Ut fra den vedtatte strategiplanen for kultur blir det en rekke utfordringer for neste økonomiplanperiode. Her listes en del av disse i ikke-prioritert rekkefølge:

- Mediebudsjettet ved biblioteket
- Samarbeidet om skolebibliotek tjenester
- Oppgradering av biblioteket som sosialt møtested
- Overgangskostnader ved etablering av nytt fellesbibliotek
- Ventelistene ved kulturskolen
- Fritidsklubbtilbudet for barn og unge
- Mer hensiktsmessig økonomistyring for kinoen
- Kulturhus og tredje kinosal
- Museets behov for større og tidsriktige lokaler
- Kulturminnevernet
- 10. Den kulturelle spaserstokken
- Utvikling av Havmandagen
- Tilskuddsnivået til lag og foreninger
- Vedlikeholds- og rehabiliteringsmidler til Stenneset bygdetun
- Systematisk kulturtilbud for innvandrere
- Utsmykningsregler for offentlige nybygg
- Stimuleringstiltak for kunstnere og kulturbasert næringsvirksomhet

Teknisk avdeling

<i>Teknisk avdeling</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	100 041	104 902	107 862
Lønn i % av driftsutgifter	48,6 %	55,0 %	55,1 %
Årsverk	208,9	207,9	209,1
<i>Inntekter Utgifter Netto</i>			
Regnskap 2009	-50 277	205 779	155 502
Vedtatt budsjett 2010	-40 413	190 830	150 417
Helårsvirkning lønnsøkning		2 960	
Prisjustering inntekter	-1 715		
Prisjustering utgifter		1 936	
Endring pensjon		-822	
Reduksjon sykefravær		-150	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-650	
Vedlikehold veier		1 200	
Elevtallsnedgang bygg		-300	
Rammejustering økonomiplan		-1 000	
Investeringskompensasjon		2 500	
FDV Gruben sykehjem		410	
Eiendomsskatteprosjektet		3 000	
Drift innkjøpsfunksjon		200	
Forsikring bygg/anlegg		1 890	
Husleie RAVO		200	
Selvfinansierende lån		-4 807	
Forslag ramme 2011	-42 128	197 397	155 269
Endring netto ramme			4 852

<i>Vann og avløp</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	5 155	7 505	7 942
Lønn i % av driftsutgifter	15,6 %	47,5 %	49,8 %
Årsverk	16,0	16,0	16,8
Forslag ramme 2011	-31 653	16 333	-15 320
Endring netto ramme			-339

<i>Feiing</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	2 589	2 095	2 130
Lønn i % av driftsutgifter	64,8 %	80,9 %	81,9 %
Årsverk	5,0	5,0	5,0
Forslag ramme 2011	-3 964	2 617	-1 347
Endring netto ramme			-81

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

Teknisk avdeling har siden september 2009 vært i gjennom en omfattende omorganisering. Tjenesteområdet er redusert med administrative stillinger. Dette merkes godt i organisasjonen. Oppgaver og prioriteringer dreier seg om å klare ordinære driftsoppgaver og om å holde frister i forhold til lov og forventninger fra næringsliv og befolkning.

Den nye organisasjonen er nå satt og består av fire driftsavdelinger:

Byplan

Avdelingen består hovedsakelig av de forvaltningsmessige oppgavene fra gamle teknisk avdeling; overordnet arealplanlegging, reguleringsplanlegging, kommunedelsplaner, eiendomsforvaltning, kommunal kartforvaltning, håndheving av matrikkelloven, byggesaksbehandling og saksbehandling etter jord- og skogloven samt konsesjonslover. En del overordnet planlegging og miljøvernfunksjonen er også hentet inn hit fra den tidligere utviklingsavdelingen.

Avdelingen skal utvikle seg mot å bli en av kommunens viktigste tilrettelegger og pådriver for byens sunne utvikling og vekst. Avdelingen har 22 ansatte.

Bydrift

I denne avdelingen samles teknisk drift og forvaltning av teknisk infrastruktur og beredskap – tjenester som er rettet mot samfunnet. Dette innbefatter drift og vedlikehold av veier, v/a-anlegg, idrettsanlegg og brannvern.

Denne avdelingen skal levere og legge til rette for tjenester som er påkrevd i et moderne og attraktivt samfunn – slik at Rana blir et enda bedre sted å bo. Avdelingen har 110 ansatte.

Byggdrift

Denne avdelingen vil tilby komplette tjenester innenfor drift, renhold, vedlikehold og forvaltning av kommunale bygg. Avdelingens tjenester er rettet mot andre kommunale tjenesteleverandører.

Byggdrift skal profesjonalisere seg i bygningsdrift med fornøyde tjenestemottakere som mål. Avdelingen har 85 ansatte.

Prosjekt

Prosjektavdelingene ved bygningsavdelingen og Mo i Rana bydrift er nå samorganisert for å bygge en ny faglig sterk prosjektavdeling.

Avdelingen skal følge utbyggingsprosjekter fra start til mål.

Avdelingen skal også administrere teknisk investeringsplan og opparbeide seg kompetanse på alternative måter for finansiering. Den sentrale innkjøpsfunksjonen som før var i økonomi-avdelingen er nå organisert hit. Avdelingen har 7 ansatte.

KOSTRA

Samferdsel

Rana har høyere netto driftsutgifter på samferdsel pr. innbygger enn KG 13. Dette kommer av at Rana har dobbelt så mange km vei pr innbygger som sammenligningsgruppene. Sammenlignes driftsutgifter pr km vei, ligger Rana lavest i sammenligningsgruppen.

Avløp

Alle gebyrer knyttet til kommunalt avløp er lavere enn i KG 13. Selvkostgraden er 100 %.

Vann

Gebyrinntektene knyttet til vann er lavere i Rana. Selvkostgraden er 100 %.

Brann

KOSTRA - tallene viser at Rana ligger litt over KG 13. Dimensjoneringskriteriet for Rana brannvesen er tettsted med mellom 20 000 og 50 000 innbyggere. Rana ligger i den lavere enden (få å dele på) mht. antall innbyggere. Dette er en av årsakene til at Rana ligger høyere enn KG 13 i utgifter til brannvern.

Prioriteringer i 2011

Teknisk vil fortsette omstillingsarbeidet utover i 2011 for å fordele ressursene riktigere mellom avdelingene og for å finne synergier og smartere måter å jobbe på. Avdelingen vil også forsøke å være tydeligere på hva som skal prioriteres.

Byplan har i tillegg til en nedbemanning, betydelige utfordringer med endringer i flere av lovene som forvaltes. Ikke minst fordi det skal utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser i alle typer offentlig forvaltning, både plan og tiltaksrelatert.

Hovedfokus vil i starten av perioden være å drive forvaltningen innenfor de tidsfrister som er satt. Men deler av utviklingsavdelingens oppgaver er også flyttet hit. En må derfor på sikt se på hvordan en kan avsette ressurser til å drive utviklingsrelatert arbeid. En satser også på at miljøvernfunksjonen styrkes etter at denne funksjonen nå er flyttet hit i et større plan- og forvaltningsmiljø.

Bydrift er en viktig aktør i forhold til innbyggernes trivsel. Blomster i byen, godt brøytede veier og gode fritids/idrettstilbud er viktige faktorer i så måte. Men dette må balanseres opp mot det betydelige etterslepet kommunen har på veier og anlegg.

Legging av slitedekke til under 8 mill. kr årlig, vil redusere standarden på veiene og føre til at vedlikeholdsetterslepet øker. I perioden 2005–2010 er det gjennomsnittlig lagt slitedekker for ca 2 mill. kr pr år.

Byggdrift håndterer 125 000 m² bygningsmasse fordelt på ca 40 enheter. Til dette har avdelingen begrenset med vedlikeholdsmidler. Etterslepet på vedlikehold er i størrelsesorden 370–400 mill. kr. Bevilgninger under 10 mill. kr årlig vil føre til økt etterslep og tap av realkapital.

Derfor er bare det mest nødvendige prioritert, mens utearealer rundt byggene ikke har vært prioritert. Økonomiplanen foreslår imidlertid en styrking av bygningsvedlikeholdet fra og med 2013.

Avdelingen har store utfordringer med å ta vare på kommunens bygningsmasse. Det er i 2010 kjørt et prosjekt for å definere organisering, ledelse og ansvarsgrenser for driftsteknikertjenesten. Målet er å oppnå mer fornøyde mottakere av tjenesten, skape en bedre dialog samt oppnå en ryddig håndtering av avvik.

Utfordringer

Rammen for teknisk er redusert med 5 mill. kr. I tillegg er årlige bevilgninger til renoveringer anlegg, utstyr, parkeringsautomater, etc. på 6,2 mill. kr over investeringsbudsjettet trukket inn. Av dette kompenseres 2,5 mill. kr i budsjettet 2011. Med dette nedtrekket blir det vanskelig å opprettholde dagens tjenestenivå.

Det vil være en prioritert oppgave å ivareta realkapitalen i økonomiplanperioden. Økonomiplanen legger således opp til en årlig opptrapping på vedlikehold av veier og bygg.

Regjeringens tiltakspakke 2009 slo godt ut for Rana. Her klarte man å prioritere 5,1 mill. kr til utearealene på Selfors barneskole og Gruben ungdomsskole. Dette er den største og eneste satsingen på slike anlegg siden Gruben barneskole fikk nye utearealer i 1996. Nærmere 4 000 barn og unge i alderen 1-16 år bruker disse områdene daglig. Det vil være et mål å se hvordan en kan prioritere opp drift på disse viktige områdene i fremtiden. Utearealer rundt skoler og barnehager er viktige også i nærmiljøsammenheng – og de bidrar til at Rana blir et bedre sted å bo.

Sentrale støttetjenester

<i>Sentrale støttetjenester</i>			
	<i>R - 2009</i>	<i>B - 2010</i>	<i>B - 2011</i>
Lønnsutgifter	51 828	50 830	52 265
Lønn i % av driftsutgifter	63,2 %	59,5 %	61,2 %
Årsverk	73,8	68,8	64,4

	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-9 359	81 960	72 601
Vedtatt budsjett 2010	-5 926	85 368	79 442
Helårsvirkning lønnsøkning		1 435	
Prisjustering inntekter	-163		
Prisjustering utgifter		718	
Endring pensjon		-344	
Reduksjon sykefravær		-100	
Rammejustering økonomiplan		-1 000	
Effektiviserings- og omstillingskrav		-1 000	
Overført drift innkjøp		-200	
Overført forsikringer bygg/anlegg		-1 890	
Reserverte bevilgninger		1 295	
Forslag ramme 2011	-6 089	84 282	78 193
Endring netto ramme			-1 249

Status og aktivitetsnivå ved inngangen av 2011

I 2010 ble ny organisering iverksatt. Det er etablert en sentral støtte – og stabsenhet med felles koordinert ledelse. Arbeidet med å bygge/utvikle den nye avdelingen er godt i gang og vil fortsette i 2011.

I økonomiplan 2010–2013 ble det vedtatt et effektiviseringsmål på 5 mill. kr. I 2010 er driften tatt ned med 2 mill. kr. Resten av nedtrekket skulle fordeles over tre år. Gradvis gevinst skulle oppnås gjennom bruk av teknologi, økt kompetanse, bedre samhandling og forenklede rutiner/system. I revidert økonomiplan 2011–2014 er kravet om rammereduksjon økt og skjøvet frem i tid. I 2011 skal driften ned med 2,1 mill. kr. Endret tidsløp og manglende ressurser avsatt til å "smøre" omstillingsarbeide (investering i teknologi, kompetansebygging etc.) gjør prosessen særdeles krevende.

I 2010 ble det kartlagt hvilke tjenester som ønskes levert fra støttetjenesten. Det er registret et gap mellom forventet leveranse og faktisk leveranse. Det er store forventninger til at avdelingen skal bistå med ressurser og kompetanse i utviklingsprosjekt i organisasjonen. Virksomheten er ikke dimensjonert for utvikling, men for drift. Rammereduksjonen som tas i 2011 vil øke gapet ytterligere.

Nedtrekket av rammen effektueres i hovedsak gjennom reduksjon av stillingshjemler. Fra 2009 til 2011 er 9,4 årsverk fjernet. Dette tilsvarer en reduksjon på 12,7 %. Moderne kommunedrift stiller store krav til administrativ kompetanse og kapasitet. Det er en reell fare for at bemanningen i kommuneadministrasjonen kan bli presset for lavt for raskt, slik at det går ut over styringsevne og kvalitet.

Prioriteringer 2011

Arbeidet med å høyne kvalitet og målrette tjenesteleveranser fra støttetjenesten skal fortsette. Det skal jobbes aktivt for at støttetjenesten fremstår helhetlig og profesjonelt i møte med brukere, både eksternt og internt. God dialog og samhandling vektlegges. Internt i avdelingen vil fokus på kompetanse og serviceholdninger være grunnpilar for utvikling av tjenesten

I tillegg til å yte løpende rådgivning og bistand skal støttetjenesten bidra med å bygge administrativ kompetanse ute i organisasjonen. Arbeidet med å forenkle og kvalitetssikre gjennomgående system og rutiner skal fortsette. Det skal tas i bruk teknologiske løsninger med lav brukerterskel som bidrar til modernisering.

Personal

- Bistand intern kompetansekartlegging

Økonomi

- Videreutvikle controllersystemet slik at kvaliteten på økonomistyringen i avdelingene blir bedre
- Utvikle /forbedre økonomisk internkontroll og sikre gode rutiner og kvalitetssikring på området
- Redusere antall fakturaer fra leverandør som skannes og økt bruk av E-faktura
- Innfordring av skatt må forbedres ved antall regnskapskontroller som er satt av skatte-etaten foretas
- Arbeide for redusert antall intern-faktureringer

Servicetjenester

- Etablere rutiner, system og kompetanse som sikrer god arkiv-/dokumenthåndtering i organisasjonen. Rana kommune tilknyttes arkiv i Nordland (IKAN) fra 1.1.2011
- Valg av arkivlokale. Innen 2012 må kommunen ha opprettet lovlig arkivdepot

- Forenkler/effektiviserer rutiner knyttet til politiskområde /møtesekretariat. Gjennomføre valg 2011
- Helhetlig full elektronisk dataløsning som omfatter portal/sak/arkiv/politikermodul. Bruk av fri programvare skal vurderes. (realisering krever finansiering)
- Innføre kvalitetssikringsrutiner som sikrer korrekt håndtering av personopplysninger i henhold til lovverk
- IKT Involvering i grunnskole prosjektet FEIDE og Helsenett
- Vurdere om "svenskfiberen" skal kommersialiseres (leies ut) eller forvaltes av Rana kommune
- Server - og lagerløsning skal styrkes pga. økt datamengde
- Fortsette å knytte ytre enheter til kommunalt nett via fiber. Redundante fiberløsninger etableres
- Vurdere oppgradering til Windows 7 på klientmaskiner av sikkerhets/programvaremessige årsaker. Styrke mottaksapparat pga. økt tilgang mobile enheter
- Strategisk IKT plan utarbeides

Utfordringer 2011 -2014

Den primære utfordringen er å innarbeide fremtidige kutt i forhold til tjenestenivå og stabilisere drift og aktivitet innenfor reduserte rammer. Vedtatt rammeutvikling innebærer at tjenestemottakere både internt og eksternt i økende grad må akseptere at omfanget av leveranse fra støttetjenesten vil reduseres. Det må skapes aksept for at ramme nedtrekk vil stille krav til effektivisering, bruk av teknologi og økt kompetanse blant eget personale. Det faktum at det ikke er avsatt ressurser til å gjennomføre nødvendige investeringer /driftsforbedringer er en kritisk suksessfaktor. Alt som gjøres må skje via omdisponeringer av eksisterende midler.

I tillegg til lokalt fokus ligger det sentrale føringer knyttet til modernisering og kvalitetsforbedring i kommunal sektor som en må ta inn over seg. Stikkord er; modernisering /økt tilgjengelighet med bruk av IKT, lovpålagte arkiv krav, krav til informasjonssikkerhet, rapportering etc. Håndtering krever ressurser og utviklingskraft.

På IKT siden er det store utfordringer. Strategiske valg knyttet til bl.a. bruk av fri programvare, samordning/oppgradering av Office pakke, grønn IT, tilkopplings-/ integrasjonsproblematikk etc. må forankres i en egen plan. Mobil- og bredbånd-dekningen begynner å bli bra i Rana, men det vil bli stort trykk fra ytre strøk for å få skikkelig mobil-dekning. Dette vil involvere både statlige, fylkekommunale og kommunale midler.

- Tilpasse og stabilisere drift innenfor endrede driftsrammer
- Oppfølging av krav til arkivhåndtering
- Øke kompetansenivået innenfor sentrale støttetjenester
- IKT som redskap for fornying, og forenkling. Strategisk IKT plan

Kirkelig fellestråd

<i>Kirkelig fellestråd</i>	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009	-59	15 005	14 946
Vedtatt budsjett 2010	-224	15 382	15 158
Prisjustering inntekter	-6		
Prisjustering utgifter		505	
Telefonutgifter		60	
Finansiering inv. 2011		-53	
Forslag ramme 2011	-230	15 894	15 664
Endring netto ramme			506

Tilskuddsrammen er regulert med lønns- og prisvekst i henhold til statsbudsjettet. I tillegg er rammen redusert i forhold til håndtering av låneopptak i 2011.

Diverse tilskudd

<i>Diverse tilskudd</i>	<i>Inntekter</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Netto</i>
Regnskap 2009		7 114	7 114
Vedtatt budsjett 2010		7 150	7 150
Prisjustering inntekter	-		
Prisjustering utgifter		196	
Forslag ramme 2011	-	7 346	7 346
Endring netto ramme			196

Området omfatter tilskudd til Rana utviklings-selskap, turistkontoret, partnerskapsavtale med Nordland fylkeskommune, Indre Helgeland regionråd med mer.

Tilskudd

<i>Tilskudd</i>		
	<i>Tilskudd</i>	<i>Endring</i>
	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Allment kulturarbeid	803	-
Blå Vegen	55	2
FFO	100	-
Fiske, jakt og viltstell	125	-
Helgelandsmuseet	1 361	61
Idrettsformål	1 292	-
Skillevollen	700	-
Lekeplasser, nærmiljøtiltak	455	-
Kommunal påskjønnelse	198	-
Kulturtilbud eldre	100	-
Kunnskapsparken	500	16
LHL	50	-
LMS	30	5
Musikk og kunstformidling	500	-
Nordland Teater	3 841	200
Norske Lenker	60	2
Nærmiljøutalg	153	-
Polars. Reiselivslag og Friluftsråd	1 370	38
Politiske partier	398	-
Private veier	675	-
Rana utviklingselskap	4 603	129
Røvassdalen UL	30	-
Stønadsordninger	437	-
Syd-Samisk teater	195	-
Termik	200	-
Tilskudd 17. mai	91	-
Trossamfunn	226	-
Ungdomsrådets tilskuddsbev.	150	-
VTA bedrift	780	22
Sum tilskudd	19 478	475

Kommunale tilskudd er regulert slik at der hvor tilskuddet har karakter av støtte, er tilskuddet uforandret. Tilskudd som har karakter av driftstilskudd til løpende drift, er regulert med pristigning i kommunal sektor på 2,8 %.

Vedlegg

Vedlegg 1. Budsjettskjema 1A Driftsbudsjettet

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011
Skatt på inntekt og formue	-467 982	-464 300	-428 700
Ordinært rammetilskudd	-351 842	-396 100	-606 029
Skatt på eiendom	-66 098	-71 136	-76 136
Andre direkte eller indirekte skatter	-39 964	-38 900	-39 500
Andre generelle statstilskudd	-114 911	-89 545	-32 402
Sum frie disponible inntekter	-1 040 797	-1 059 981	-1 182 767
Renteinntekter og utbytte	-36 619	-34 500	-34 500
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	58 898	54 010	51 700
Avdrag på lån	29 200	35 200	38 000
Netto finansinntekter/-utgifter	51 479	54 710	55 200
Dekning av tidl års regnsk m merforbruk	49 430	-	-
Til bundne avsetninger	30 663	15 496	17 342
Til ubundne avsetninger	8 954	18 200	8 000
Bruk av ubundne avsetninger	-	-	-3 000
Bruk av bundne avsetninger	-27 998	-12 929	-8 876
Netto avsetninger	61 049	20 767	13 466
Overført til investeringsbudsjettet	4 213	15 880	19 000
Andre driftsinntekter	-70 913	-24 600	-50 010
Til fordeling drift	-992 963	-993 224	-1 144 856
Sum fordelt drift	992 963	993 224	1 144 856
Merforbruk/mindreforbruk	-2 006	-	-

Vedlegg 2. Budsjettskjema 1B Driftsbudsjettet

Til fordeling drift (fra skjema 1 A)	Regnskap 2009	Netto 2010	Netto 2011	Endring ramme
Skoleavdelingen	243 598	231 175	237 176	6 001
PPT	7 199	7 429	7 557	128
Barnehageavdelingen	12 256	17 757	143 237	125 480
Helse-og sosialavdelingen	165 969	173 462	176 532	3 070
NAV kommune	44 103	44 090	49 445	5 355
Omsorgsavdelingen	238 271	248 204	255 295	7 091
Kulturavdelingen	33 028	35 187	35 809	622
Teknisk avdeling	155 502	150 417	155 269	4 852
VAR	-	-14 981	-15 320	-339
Feiing	382	-1 266	-1 347	-81
Sentrale støttetjenester	72 601	79 442	78 193	-1 249
Kirkelig fellesråd	14 946	15 158	15 664	506
Diverse tilskudd	7 114	7 150	7 346	196
Sum fordelt drift	994 969	993 224	1 144 856	151 632

Vedlegg 3. Budsjettskjema 2 A Investeringsbudsjettet

<i>Budsjettskjema 2A</i>	<i>Regnskap 2009</i>	<i>Budsjett 2010</i>	<i>Budsjett 2011</i>
Investeringer i anleggsmidler	209 116	191 719	158 000
Utlån og forskutteringer	35 153	0	30 000
Avdrag på lån	3 915	0	5 000
Avsetninger	47 949	3 634	10 000
Årets finansieringsbehov	296 133	195 353	203 000
<i>Finansiert slik</i>			
Bruk av lånemidler	-223 067	-170 657	-143 000
Inntekter salg av anleggsmidler	-2 387	0	
Tilskudd til investeringer	-2 932	-2 000	
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-42 643	-12 631	-16 000
Andre inntekter	-4 626	0	-4 000
Sum ekstern finansiering	-275 655	-185 288	-163 000
Overført fra driftsregnskapet	-4 213	-8 316	-19 000
Bruk av avsetninger	-16 265	-1 749	-21 000
Sum finansiering	-296 133	-195 353	-203 000
Udekket/udisponert	0	0	0

Vedlegg 4. Budsjettskjema 4 Økonomisk oversikt investering

Hovedoversikt investering	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 387		
Overføringer med krav til motytelse	-23 639	-12 631	
Andre overføringer	-2 932	-2 000	
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-4 626		-4 000
SUM INNTEKTER	-33 584	-14 631	-4 000
Utgifter			
Lønnsutgifter	1 795		
Sosiale utgifter	341		
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	168 876	191 719	138 160
Overføringer	34 405		19 840
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	3 698		
SUM UTGIFTER	209 115	191 719	158 000
Finansieringstransaksjoner:			
Avdragsutgifter	3 914		5 000
Utlån	34 678		30 000
Kjøp av aksjer og andeler	476		
Avsetning til ubundne investeringsfond	33 790	3 634	10 000
Avsetning til bundne fond	14 160		
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	87 018	3 634	45 000
FINANSIERINGSBEHOV	262 549	180 722	199 000
Finansiering			
Bruk av lån	-223 066	-170 657	-143 000
Mottatte avdrag på utlån	-19 005		-16 000
Overføringer fra driftsregnskapet	-4 213	-8 316	-19 000
Bruk av ubundne investeringsfond	-11 172	-1 749	-21 000
Bruk av bundne fond	-5 093		
SUM FINANSIERING	-262 549	-180 722	-199 000
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0

Vedlegg 5. Utgiftsutjevning

Utgiftsutjevning	Vekt	Antall	Utg.beh. indeks	Utslag i %	Tillegg/fradrag i utjevning		Andel utgiftsbeh.
					Kr pr innb.	SUM (1000 kr)	
		25 354					%o
0-2 år	0,0084	872	0,9079	-0,08 %	-31	-791	4,709
3-5 år	0,0934	854	0,9122	-0,82 %	-331	-8 385	4,731
6-15 år	0,2944	3 348	1,0458	1,35 %	543	13 769	5,424
16-22 år	0,0212	2 385	1,0227	0,05 %	19	492	5,305
23-66 år	0,0952	14 220	0,9706	-0,28 %	-113	-2 864	5,034
67-79 år	0,0455	2 416	1,1367	0,62 %	251	6 356	5,896
80-89 år	0,0692	1 050	1,1014	0,70 %	283	7 172	5,713
over 90 år	0,0463	209	1,0796	0,37 %	149	3 766	5,600
Basistillegg	0,0233	1	0,4483	-1,29 %	-518	-13 136	2,326
Sone	0,0133	120 822	1,1846	0,25 %	99	2 509	6,145
Nabo	0,0133	43 276	0,9439	-0,07 %	-30	-763	4,896
Landbrukskriterium	0,0031	0,00422	0,8134	-0,06 %	-23	-591	4,219
Invandrerbarn 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0085	93	0,5772	-0,36 %	-145	-3 673	2,994
Norskfødte med innvandr foreld 6-15 år ekskl Sk	0,0009	10	0,0586	-0,08 %	-34	-866	0,304
Flytninger uten integreringstilskudd	0,0040	132	0,2386	-0,30 %	-123	-3 112	1,238
Dødlighet	0,0458	174	1,0468	0,21 %	86	2 192	5,430
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0115	877	1,0860	0,10 %	40	1 010	5,633
Fattige	0,0062	640	0,5728	-0,26 %	-107	-2 707	2,971
Uføre	0,0039	367	1,0902	0,04 %	14	360	5,655
Opphopningsindeks	0,0119	0,5685	0,5473	-0,54 %	-217	-5 505	2,839
Urbanitetskriterium	0,0153	192 032	0,9004	-0,15 %	-61	-1 557	4,671
PU over 16 år	0,0460	87	1,0082	0,04 %	15	384	5,229
Ikke-gifte 67 år og over	0,0435	1 795	1,1457	0,63 %	255	6 477	5,943
Barn 1-2 år uten kontantstøtte	0,0575	454	1,0170	0,10 %	39	999	5,275
Innbyggere med høyere utdanning	0,0184	4 135	0,7950	-0,38 %	-152	-3 854	4,124
Andel utgiftsbehov	1,0000		0,9977	-0,23 %	-91	-2 319	5,119

Vedlegg 6. Utvalgte KOSTRA nøkkeltall

	<i>Rana</i>	<i>KG 13</i>	<i>Diff.</i>	<i>Rana</i>	<i>KG 13</i>	<i>Diff.</i>
	2009			2008		
<i>Finansielle nøkkeltall</i>						
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	4,5	2,3	96 %	4,3	-1	-530 %
Frie inntekter i kr pr innbygger	33 584	31 643	6 %	30 621	29 273	5 %
Netto lånegjeld i kr pr innbygger	32 116	34 907	-8 %	25 219	33 008	-24 %
<i>Prioritering</i>						
Netto driftsutgifter pr innbygger 1-5 år i, barnehager	10 033	15 580	-36 %	15 633	14 817	6 %
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring, pr innbygger 6-15 år	86 170	77 631	11 %	82 091	73 700	11 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelsetjenesten	1 653	1 531	8 %	1 524	1 393	9 %
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	92 725	96 125	-4 %	88 563	90 345	-2 %
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	3 742	2 745	36 %	3 255	2 506	30 %
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	5 268	5 309	-1 %	5 092	4 851	5 %
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	1 070	583	84 %	1 240	590	110 %
Netto driftsutgifter til kirke pr. innbygger	604	414	46 %	568	403	41 %
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	3 245	2 829	15 %	3 264	2 818	16 %
<i>Dekningsgrad</i>						
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	92,1	89	3 %	89,4	87,7	2 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (%)	9	6,9	30 %	7,7	6,3	22 %
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,9	8,7	2 %	8,7	8,6	1 %
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetj.	9,6	8,6	12 %	9,8	8,8	11 %
Andel innb. 80 år og over som er beboere på institusjon (%)	16	13	23 %	14,8	12,3	20 %
And. sosialhjelpsmottakere i ald. 20-66 år, av innb. 20-66 år (%)	5,1	3,8	34 %	4,8	3,6	33 %
Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år (%)	4,9	3,9	26 %	5	3,7	35 %
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	11,7	5,6	109 %	11,7	5,6	109 %
<i>Utdypende tjenesteindikatorer</i>						
Elever pr kommunal skole	223	276	-19 %	228	273	-16 %
Elever pr årsverk	10,3	11,6	-11 %	8,4	11,5	-27 %
Herav elever pr undervisningsrelatert årsverk	12	13,2	-9 %	10,4	13,1	-21 %
<i>Produktivitet/enhetskostnader</i>						
Korrigerte brutto driftsutg. pr barn i kommunal barnehage	125 840	132 217	-5 %	121 067	125 264	-3 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, pr elev	85 112	78 046	9 %	82 151	73 169	12 %
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn	12,1	14,2	-15 %	11,5	14,4	-20 %
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn	16,3	16	2 %	13,7	16	-14 %
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester	161 626	182 049	-11 %	159 204	180 268	-12 %
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	750 383	857 826	-13 %	762 222	816 051	-7 %
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	1 257	1 762	-29 %	1 232	1 756	-30 %
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	1 332	2 500	-47 %	1 199	2 483	-52 %
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 281	2 180	51 %	3 004	1 985	51 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker (dager)	31	49	-37 %	35	45	-22 %
Korrigerte brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate i alt	117 754	146 948	-20 %	106 976	129 073	-17 %

RANA KOMMUNE *til tjeneste...*

Tjenester

- ▶ Nettstedskart
- ▶ Bygg og eiendom
- ▶ Helse og sosial
- ▶ Idrett og friluftsliv
- ▶ Innbyggerdialog
- ▶ Kultur og fritid
- ▶ NAV Rana
- ▶ Omsorg
- ▶ ServiceTorget
- ▶ Skatt og komm.krav
- ▶ Teknisk
- ▶ Undervisning
- ▶ Vei og trafikk

Kontakt oss

Nyheter

Ny smittevernlige i Rana

Mandag 1.11.2010

Under Jan Svendsens permisjon vikarierer Marlene Künne som smittevernlige i Rana kommune.

Helsefremmende barnehager

Mandag 1.11.2010

Det lokale folkehelseforumet ble arrangert 22. oktober på Meyergården med Helsefremmende barnehager som tema. Det var 28 deltakere på kurset.

» [Se flere nyheter](#)

Søk i nettsted:

Søk etter...

Søk

Utvidet søk

Kino

Bibliotek

Barnehage

Moheia Fritidspark

Aktuelt

- Eiendomsskatteprosjektet
- Flytte til Rana..
- Kraft og energi
- Kulturkalender
- Ofte stilte spørsmål
- Fakta og informasjon
- Prosjekter
- Sjekk luftkvaliteten

Selvbetjening

- e-Tjenester
- Kunngjøringer
- Tjenestebeskrivelser
- Skjemakatalog
- Kart- /eiendomstorg
- Postliste
- Ledige stillinger
- Foreningsregister

Organisasjonen

- Organisasjon
- Planer og budsjett
- Kriseberedskap
- Miljøstatus Rana
- Næringsliv
- Overformynderi
- RKK/Kompetanse
- Profilhåndbok

Politikk

- Organisering
- Hovedutvalg
- Andre utvalg
- Kommunestyret
- LIVE
- Møteplan
- Saklister/referater
- Høringer

... på våre hjemmesider er vi til tjeneste ...